

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Br. 18/198
Datum: 02.04.2024

Na osnovu člana 92. stav 4. i člana 93. stav 4. Ustava Republike Kosovo, člana 8. Zakona br. 08/L-117 o Vladi Republike Kosovo, u skladu sa članom 19 Pravilnika o radu Vlade Republike Kosovo br. 09/2011, Vlada Republike Kosovo, na sednici održanoj 2 aprila 2024. godine, donosi:

ODLUKU

1. Usvaja se Koncept dokument za sredstva za zaštitu bilja.
2. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja i druge nadležne institucije dužni su da sprovede ovu odluku, u skladu sa Pravilnikom o radu Vlade.
3. Odluka stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Albin KURTI

Premijer Republike Kosovo

Dostavlja se:

- Zamenicima premijera
- Svim ministarstvima (ministrima)
- Generalnom sekretaru KP-a
- Arhivi Vlade

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada – Government

Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural/Ministarstvo Poljoprivrede, Šumarstva i
Ruralnog Razvoja/Ministry of Agriculture, Forestry and Rural Development

NACRT DOKUMENT ZA SREDSTVA ZA ZAŠTITU BILJA (SZB)

Priština 2024

Uvod	Error! Bookmark not defined.
Poglavlje 1: Definicija problema	Error! Bookmark not defined.
Poljoprivredno zemljište	Error! Bookmark not defined.
Veličina farme-gazdinstva	6
Inputi u poljoprivredi	7
Opis postojeće politike i pravnog okvira	8
Glavni problem, uzroci i zainteresovane strane	Error! Bookmark not defined.
Poglavlje 2: Ciljevi	22
KPoglavlje 3: Opcije	Error! Bookmark not defined.
Identifikovani nedostaci u sektoru SZB-a mogu se adresirati sa tri različite opcije:	
3.1: Opcija nijednu promenu	30
3.2. Opcija za poboljšanje sprovođenja i izvršenja	30
3.3. Treća opcija sa izmenama	30
Poglavlje 4: Identifikacija i procena budućih uticaja	Error! Bookmark not defined.
Poglavlje 5: Komunikacija i konsultacije	Error! Bookmark not defined.
Poglavlje 6: Poređenje opcija	42
Poglavlje 6.1: Planovi sprovođenja za različite opcije	44
Poglavlje 6.2: Tabela poređenja sa tri opcije	Error! Bookmark not defined.
Poglavlje 7: Zaključci i budućí koraci	Error! Bookmark not defined.
Osnova za izradu zakonodavstva	Error! Bookmark not defined.
Buduća procena	Error! Bookmark not defined.
Dodatak 1: Obrazac procene ekonomskog uticaja	Error! Bookmark not defined.
Dodatak 2: Obrazac procene društvenog uticaja	Error! Bookmark not defined.
Dodatak 3: Obrazac procene uticaja na životnu sredinu	69
Dodatak 4: Obrazac procene uticaja na osnovna prava	Error! Bookmark not defined.

Uvod

Tabela sa opštim informacijama za koncept dokument

Naslov	Nacrt dokument za sredstva za zaštitu bilja
Noseće Ministarstvo	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja Departament za poljoprivrednu politiku i tržišta Divizija za zaštitu bilja
Kontakt osoba	Selvije Blakaj- Gashi 038/ 200 38 835 ; 044/ 430 737
Nacionalni plan za razvoj	Razvojna svrha i strateški cilj: <ul style="list-style-type: none">• 1.9 Izgradnja održivih veza između farmera, prerađivača i trgovaca na malo;• Strateška mera: Ispunjavanje uslova za bezbednu i zdravu hranu;• Aktivnost – Izrada nacrt dokumenta za sredstva za zaštitu bilja.
Strateški prioritet	<ul style="list-style-type: none">• Program Vlade Republike Kosovo 2021-2025 <p>2.10. Poljoprivreda, šumarstvo i ruralni razvoj;</p> <p>2.10.1 Sveobuhvatne institucionalne i sektorske reforme za efikasnije usluge;</p> <p>2.10.2. Povećanje konkurencije u poljoprivredno-prehrambenom sektoru;</p> <p>2.10.5 Bezbednost hrane.</p> <p>Nacionalna strategija za razvoj 2030</p> <p>Stub I – Održivi ekonomski razvoj; Razvojni cilj: Digitalna, cirkularna i konkurentna ekonomija; Strateški cilj: 1.9 Izgradnja održivih veza između farmera, prerađivača i trgovaca na malo.</p> <p>Strateški cilj: Unapređenje politika bezbednosti hrane i njihovo približavanje sa standardima EU, koji imaju za cilj da obezbede visok nivo ishrane za zdravlje ljudi i biljaka od održivog korišćenja sredstava za zaštitu bilja.</p> <p>Specifični ciljevi:</p> <ul style="list-style-type: none">- Registracija, uvoz, skladištenje i stavljanje na tržište SZB-a treba da se vrši u skladu sa zakonodavstvom EU-a;- Podizanje kapaciteta za sprovođenje Zakona za SZB i inspekcije nakon

	<p>registracije;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zaštita lokalnih farmera od uvoza i trgovine nekvalitetni SZB-ova i podizanje svesti o ulozi i značaju SZB-ova; - Stvaranje obaveznog sistema obuke za profesionalne korisnike SZB-a; - Oprema za profesionalnu upotrebu za primenu SZB-ova, da se registruju i da se inspektuju u redovnim intervalima, u cilju postizanja visokog stepena zaštite zdravlja ljudi i životne sredine.
Radna grupa	<p>Odlukom br. 120 br. KGS 150/23 od 28.02.2023.godine, generalni sekretar MPŠRR-a imenuje Radnu grupu za izradu Koncept dokumenta za sredstava za zaštitu bilja: Selvije Blakaj Kryesuese; Shaban Hamzaj, zv.kryesues; Isah Rudaku; Arian Bugari; Arnesa Ferizi; Veton Çoçaj; Leonora Arifi; Merita Ramaxhiku; Albulena Blaku; Naim Delijaj; Ekrem Ahmeti; Valbona Fetahu; Arben Mehmeti.</p>
Dodatne Informacije	<p>Republika Kosovo je u integracionim procesima u EU preuzela sve obaveze u približavanju i usklađivanju zakonodavstva i razvojnih politika koje se odnose na zdravlje ljudi, životinja i biljaka u poljoprivredno-prehrambenom lancu koje su od suštinskog značaja za zdravlje potrošača, ekonomski razvoj zemlje i zaštita životne sredine.</p> <p>Izveštaj za Kosovo Evropske komisije za 2022. Godine citira:</p> <p>„Da obezbedi na vreme sredstva i resurse neophodne za delotvoran rad sistema kontrole i sledljivosti hrane i sistema upravljanja laboratorijskim informacijama razvijenim uz podršku EU-a, jer su oni važni u obezbeđivanju usaglašenosti namirnica koje se proizvode ili plasiraju sa Kosova sa bezbednošću hrane, standardi zdravlja životinja, dobrobiti životinja i zdravlja biljaka, koji su preduslovi za konkurentan poljoprivredno-prehrambeni sektor.</p> <p>→ Odabrati operatera za upravljanje skladištem i sistemom sakupljanja nusproizvoda biljaka i započeti rad skladištenog postrojenja“.</p>

Poglavlje 1: Definicija problema

Nacrt dokument ima za cilj da adresira pitanja koja nisu obuhvaćena aktuelnom zakonskom regulativom SZB-ova. Yokom poslednjih godina postignut je zadovoljavajući napredak u pogledu upotrebe SZB-ova, međutim, nedostatak kontrole zabranjenih SZB-ova, ostaci SZB-ova u biljnim proizvodima i zagađenje životne sredine su problemi koji se moraju rešavati u budućnosti.

Razvoj poljoprivrednog sektora u velikoj meri zavisi od upotrebe SZB-ova, stoga upotreba SZB-ova ima važnu ulogu u postizanju strateških ciljeva koje je postavila Vlada Republike Kosovo, uključujući sigurnost hrane.

Za upotrebu SZB-ova u intenzivnoj poljoprivredi od značaja su: odobrenje, stavljanje na tržište, promet, upotreba, ostaci u bilju i biljnim proizvodima, vođenje registra fizičkih i pravnih lica uključenih u stavljanje u promet i oprema za primenu, proizvodnja i pakovanje SZB-ova i licenciranje stručnih lica za upotrebu SZB-ova.

Ovo će omogućiti povećanje lokalne proizvodnje poljoprivrednih proizvoda i poboljšanje ekonomskih i socijalnih uslova farmera.

Nacrt dokument ima za cilj da se pozabavi pitanjima koja su nedostajala u vezi sa stavljanjem na tržište i kontrolom aktivnih supstanci SZB-ova, proizvodnjom i pakovanjem SZB-ova i licenciranjem profesionalnih lica za upotrebu SZB-ove.

Glavni izazovi za trgovanje i pošteno korišćenje SZB-ova:

- Ne zakonita, nekontrolisana trgovina za SZB;
- Nedostatak adekvatne infrastrukture za analizu i testiranje proizvoda i aktivne materije;
- Nedostatak analize ostataka proizvoda za ZB u biljkama i biljnim proizvodima;
- Nedostatak registracije stručnih službi, broj opreme za profesionalnu upotrebu SZB-ova, kao i njihovo testiranje.

Poljoprivredno zemljište

Na osnovu Ankete poljoprivrednih ekonomija, ukupna korišćena površina poljoprivrednog zemljišta je imala približan trend korišćenja u periodu 2017-2021. Ukupna korišćena površina poljoprivrednog zemljišta u 2021. godini bila je 420.327 ha, što je otprilike bila površina sa onim od 2020. godine.

Prosečna površina korišćenog poljoprivrednog zemljišta za Poljoprivrednu ekonomiju iznosila je 3,2 ha. Porodične ekonomije imaju oko 2-5 ha korišćenog poljoprivrednog zemljišta, što čini oko 23,3% ukupne površine. Broj poljoprivrednih ekonomija na Kosovu je 130.775.

Prema podacima koje je dobila Kosovska agencija za privatizaciju (AKP), poljoprivredno zemljište do sada privatizovano iznosi oko 30.217 ha. Dok je približno poljoprivrednog zemljišta ostalo pod upravom AKP-a 40.000 ha

Korišćenje poljoprivrednog zemljišta prema kategorijama

	2017	2018	2019	2020	2021
Obradivo zemljište/oranice - njive	186,954	188,359	188,365	188,372	188,375
Povrće, bašte i rasadnici	9,858	9,398	10,070	10,252	10,283
Plantaže voća	6,247	7,687	9,244	10,029	10,144
Plantaže vinograda	3,199	3,272	3,367	3,437	3,471
Livade i pašnjaci uključujući zajedničko zemljište	218,314	218,152	217,932	217,102	217,107

Izvor: ASK – Anketa-istraživanje poljoprivrednih ekonomija ('17,'18,'19,'20,'21)

Osim livada i pašnjaka sa 217.107 ha, što čini 51,7% ukupne korišćene površine poljoprivrednog zemljišta, onda su i oranice, sa učešćem od 44,8%, koje predstavljaju površinu od 188.375 ha, gde se obuhvata i površina povrća na otvorenom polju (kao prvi usev) (8.491 ha) i povrće u staklenicama takođe kao prvog useva (562 ha), dakle ukupno 9.053 ha sa povrćem (Zeleni izveštaj Kosova, MPŠRR 2022).

Veličina farme

Površina obradivog zemljišta koja se koristi odnosi se na glavnu površinu tokom godine poljoprivredne proizvodnje. U 2020. godini ukupna korišćena površina poljoprivrednog zemljišta iznosila je 420.210 ha, od čega je ukupna obradiva površina iznosila 186.389 ha ili 44% gde su obuhvaćena 103.723 poljoprivredne ekonomije.

Veličina ekonomije prema površini obradivog zemljišta, 2020

Veličina farme	Površina (ha)	Učešće (%)	Br. poljoprivrednih ekonomija	Učešće (%)
0 I manje od 0.5	6,453	3.5	31,290	30.2
0.5 do manje od 1	11,999	6.4	17,560	16.9
1 do manje od 2	29,005	15.6	22,560	21.8
2 do manje od 5	38,665	20.7	23,383	22.5
5 do manje od 10	64,819	34.8	7,063	6.8
10 do manje od 20	16,800	9.0	1,429	1.4
20 do manje od 30	5,255	2.8	240	0.2

30 I više	13,393	7.2	198	0.2
Ukupno*	186,389	100%	103,723	100%

Izvor: ASK – Anketa-istraživanje poljoprivrednih ekonomija 2020

*Nisu uključeni PE severnih opština

Na Kosovu, veličina farme od 5 do manje od 10 ha predstavlja 35% ukupne površine obradivog zemljišta, zatim sledi veličina farmi od 2 do manje od 5 ha (21%), veličine 1. na manje od 2 ha (16%) i druge veličine sa manjim učešćem gde je veličina sa najmanjom površinom ona od 0 do manje od 0,5 ha.

Inputi u poljoprivredi

Podaci koji se odnose na strukturu međupoljoprivredne potrošnje za 2021. godinu, izraženi u procentima, pokazuju da najveće učešće u ovoj strukturi ima kategorija stočne hrane, koja obuhvata hranljivi materijal koji poljoprivrednik kupuje od drugih farmera ili prvi materijal i hrana za životinje koju farmer proizvodi na farmi, učestvuje sa 51%, što predstavlja polovinu međupotrošnje. Đubriva, poboljšivači zemljišta imaju učešće od 12%, poljoprivredne usluge 7%, roba i usluge 9%, troškovi energije 8%, seme i sadni materijal 4%, veterinarski troškovi 3%, održavanje materijala 3%, dok SZB-ovi i održavanje zgrada ima manje učešće (Zeleni izveštaj Kosova, MPŠRR 2022).

Korišćenje SZB-ova

Jedan od glavnih pritisaka uticaja na životnu sredinu iz poljoprivrednog sektora je korišćenje SZB-ova, prema podacima iz Ankete poljoprivrednih ekonomija za godine 2015-2019 koju je sprovedla Agencija za statistiku Kosova, pokazuje se da u 2015. godini 115.083,40 ha je tretirano sa SZB-om, što predstavlja povećanje od 3.967,53 ha površina tretiranih pesticidima u 2019. godini, sa ukupno 119.050,93 (Životna sredina Kosova 2020 – Izveštaj ekoloških indikatora).

SZB-ovi uglavnom uvoze lokalni subjekti koji su ovlašćeni od strane proizvodnih kompanija SZB-a. Na Kosovu, uvezeni SZB-ovi su dozvoljeni za upotrebu i promet samo ako su registrovani u zemlji članici EU-a.

Ostaci SZB-ova

Tabela 1: Uzimanje uzoraka i njihovo slanje u Laboratoriji

Testirani uzorci - parametri po kvartalima T1-T4 (januar-decembar) 2021.				
Analizirani parametri	Broj uzoraka			
	T12021	T22021	T32021	T42021
Fitopatološka analiza	87	46	59	98
Entomološka analiza	12	31	23	4
Analiza u ostacima SZB-ova	25	78	21	/

Izvor: AHV, Zeleni izveštaj Kosova, MPŠRR 2022

Kontrola kvaliteta SZB-ova

Trenutno nijedna institucija ne vrši ispitivanje kvaliteta (aktivnih materija i pomoćnih materija) i efikasnosti SZB-ova u našoj zemlji. Svi testovi se bziraju na osnovu testova koje su sprovele proizvodne kompanije u EU. Poljno testiranje za efikasnost treba da se sprovede od strane specijalizovanih instituta kao što je Poljoprivredni institut Kosova i univerziteti koji imaju posebne programe za zaštitu bilja. Istovremeno, u tu svrhu, fitosanitarni inspektori moraju sprovesti dodatnu obuku vezanu za uzimanje uzoraka biljnih proizvoda za analizu ostataka SZB-ova.

Pružanje savetodavnih usluga za SZB-ove

Je organizovano se u okviru Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja (MPŠŠR) i na opštinskom nivou, ali koji ima organizacionu ulogu, preko koje treba da se šire sve informacije u vezi sa pravilnom upotrebom SZB-ova od bolesti i štetočina koje se pojavljuju u različitim poljoprivrednim kulturama.

Razvoj institucija i kompanija-preduzeća SZB-ova

Glavne institucije koje su uključene u vezi sa SZB-ovima (MPŠRR, MŽSPP, DPPT, PIK, AHV, Carina, semenske proizvodne kompanije i Poljoprivredni fakultet) treba da ojačaju saradnju u cilju proizvodnje poljoprivrednih proizvoda što bezbednije za domaće i izvozne potrebe.

Opis politike i pravnog postojećeg okvira

Sadašnji pravni okvir Kosova za proizvode za zaštitu bilja regulisan je Zakonom br. 03/L-042 za sredstva za zaštitu bilja, usvojen 07. novembra 2008. godine. Podzakonskim aktima, ovaj zakon reguliše stavljanje na tržište i kontrolu aktivne supstance sredstava za zaštitu bilja, ovlašćenje,

promet, upotrebu, klasifikaciju, pakovanje i etiketiranje. Od stupanja na snagu Zakona za sredstva za zaštitu bilja nije bilo dopuna i izmena.

Uzimajući u obzir zdravlje potrošača, ekonomski razvoj zemlje i zaštitu životne sredine, Evropski parlament i Savet su u oktobru 2009. godine usvojili Uredbu (EU) 1107/2009, u vezi sa stavljanjem u promet sredstava za zaštitu bilja kao i ukidanje Direktiva Saveta 79/117/EEC i 91/414/EEC. Zakon za sredstva za zaštitu bilja biće usklađen sa Uredbom (EU) 1107/2009. Svrha ove uredbe je da se obezbedi visok nivo zaštite zdravlja ljudi i životinja i životne sredine i da se unapredi funkcionisanje unutrašnjeg tržišta usklađivanjem pravila za stavljanje u promet sredstava za zaštitu bilja uz istovremeno unapređenje poljoprivredne proizvodnje.

Preporuke stručnjaka projekt Tvininga-bratimljenja

1. Zakon br. 03/L-042 „Za sredstva za zaštitu bilja“ i relevantnim podzakonskim aktima da u potpunosti budu u skladu sa Uredbom (EU) br. 1107 / 2009.
2. Postavljanje i sprovođenje maksimalnih nivoa ostataka u hrani biljnog i životinjskog porekla.
3. Da se uredi sistem obuke za bezbednu upotrebu sredstava za zaštitu bilja za profesionalne korisnike, distributere i savetnike.
4. Dopunjavane pravne osnove i da sprovodi sistem redovnog ispitivanja i pregleda opreme za primenu sredstava za zaštitu bilja.
5. Da sprovodi službeni sistem kontrole u vezi sa upotrebom sredstava za zaštitu bilja.
6. Da se regulišu procedure kontrole dokumenata/kontrolne liste i da kontrolišu postupke verifikacije za stavljanje u promet i upotrebu sredstava za zaštitu bilja.

Tabela 2: Podaci što se tiče uvoza i proizvodnje SZB-ova (u tonama)

Uvoz i proizvodnja SZB-ova					
Podaci za 4 godine	2019	2020	2021	2022	
Uvoz SZB-ova	683.70	920.40	674.00	684.00	2962.10
Proizvodnja SZB-	-	-	-	-	0

ova					
Ukupno tona	683.70	920.40	674.00	684.00	2962.10 ton

U tabeli su prikazani podaci što se tiče uvoza i proizvodnji SZB-ova za poslednje 4 godine 2019-2022, a na osnovu podataka dobijenih od AHV – Fitosanitarne inspekcije, proizilazi da se u proseku godišnje uvozi 740,50 tona SZB, dok do sada nema podataka da postoji neka kompanija koje se bavi proizvodnjom SZB-ova.

Najbolji način da se utvrde nedostaci koji proizilaze iz sadašnjeg pravnog okvira Kosova je da se uporedi sa novim pravnim okvirom EU-a za SZB.

Tabela 1: Zakonodavni i politički dokumenti i odgovornosti institucija

Dokument politike, zakon ili podzakonski akt;	Veza (link) sa politikom ili planski dokument putem interneta ili na pravne akte u Službenom listu;	Institucija(e) državna(e) odgovorna(e) za sprovođenje;	Uloga i dužnosti institucije(ija);
Zakon br. 03/L-042 sredstva za zaštitu bilja;	https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2604;	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja (MPŠRR); Poljoprivredni institut Kosova u Peći (PIK); Agencija za hranu i veterinu/ (AHV);	Izrada politika i zakonodavstva za SZB-ove i sprovođenje zakona; Analiziranje uzoraka uzetih od AHV; Implementacij u primarnog i sekundarnog zakonodavstva.
Zakon br. 08/L-093 za izmenu i dopunu	https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i	Izdavanje dozvola za lica odgovorna za

zakona br. 03/L-042 sredstva za zaštitu bilja;	<u>62187</u>	ruralnog razvoja (MPŠRR); Poljoprivredni institut Kosova u Peći (PIK); Agencija za hranu i veterinu/ (AHV). Nadležne pravosudne institucije – sudovi.	poljoprivredne i apoteke Kaznene mere (usklađivanje administrativnih sankcija);
Administrativno uputstvo (MPŠRR)-br.09/2022 Za način, dinamici obavljanja stručnih usluga, načinu prenosa upotrebe i vrednovanju sredstava za upotrebu sredstava za zaštitu bilja;	<u>https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=65759</u>	MPŠRR AHV PIK	Određuje izdavanje ovlašćenja za obuku profesionalnih korisnika sredstava za zaštitu bilja, distributera sredstava za zaštitu bilja i savetnika za zaštitu bilja i zahteve za dobijanje ovlašćenja.
Administrativno uputstvo (MPŠRR) - br. 05/2017 za prepakovanje sredstava za zaštitu bilja;	<u>https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=15171</u>	MPŠRR AHV PIK;	Određuje uslove, kriterijume i procedure za prepakovanje sredstava za zaštitu bilja koja se stavljaju na tržište Kosova.
Administrativno uputstvo (MPŠRR) - br. 17/2014 Za klasifikaciju,	<u>https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=10122</u>	MPŠRR AHV PIK	Određuje uslove, procedure i načini za klasifikaciju,

pakovanje, obeležavanje i praćenje sredstava za zaštitu bilja;			pakovanje, obeležavanje i praćenje sredstava za zaštitu bilja.
Administrativno uputstvo br. 04/2012 Za izmenu dopunu Administrativnog uputstva br. 02/2010 za izmenu dopunu uputstva br. 09/2009 Ovlašćenje za sertifikaciju sredstava za zaštitu bilja;	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=8133;	MPŠRR AHV	Reguliše ovlašćenje za sertifikaciju sredstava za zaštitu bilja;
Administrativno uputstvo br. 02/2010 Za izmenu i dopunu Administrativnog uputstva br. 09/2009 Ovlašćenje za sertifikaciju sredstava za zaštitu bilja;	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=7863	MPŠRR AHV PIK	Određuje uslove za dozvolu odgovornog lica u poljoprivrednim apotekama;
Administrativno uputstvo br. 13/2009 za određivanje uslova, objekata i opreme za stavljanje u promet sredstava za zaštitu bilja;	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=7760	MPŠRR AHV PIK	Određuje uslove objekata i opreme za stavljanje u promet sredstava za zaštitu bilja, kao i reguliše klasifikaciju, pakovanje i obeležavanje sredstava za zaštitu bilja.
Administrativno uputstvo br. 09/2009 Ovlašćenje za sertifikaciju	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=7708;	MPŠRR AHV PIK	Određuje uslove za ovlašćenje fizičkih i pravnih lica

sredstava za zaštitu bilja;			koja se bave uvozom, prometom sredstava za zaštitu bilja;
Zakon br. 05/L-087 za prekršajie (Službeni list br. 33/08/09/2016);	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=12839	Ministarstvo pravde MPŠRR;	Sprovode zakonske odredbe na snazi;
Zakon br. 05/L-031 za proceduru opšte uprave (Službeni list br. 20/21.06.2016.);	https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=12559 ;	Ministarstvo državne uprave MPŠRR;	Sprovode zakonske odredbe na snazi;

Situacija u zemljama EU-a:

Tabela 2. Plan kontrole otpada SZB-ova za 2019-2021 godinu

Vrsta proizvoda	Roba	Broj uzoraka u 2019	Broj uzoraka u 2020	Broj uzoraka u 2021
Biljni proizvodi	Krompir	x	X	x
	Maline	x	X	x
	Pšenica	x	X	x
	Divlje pečurke	x	X	x
Životinjski proizvodi				

Analitička metoda i obezbeđenje kvaliteta

Uzorci će biti analizirani u Poljoprivrednom institutu Kosova - Peć (PIK) i drugim akreditovanim laboratorijama. Trenutno nisu akreditovani za analizu i ispitivanje ostataka SZB-ova u biljkama i biljnim proizvodima.

Glavni problem, uzroci i zainteresovane strane Drvo problema, koja predstavlja glavni problem, njegove uzroke i efekti

Efekti	<p><u>Pravila se ne sprovode kako treba – Pravila su nekompletirana</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nesprovođenje standarda koje zahteva EU u vezi sa plasmanom, upotrebom, skladištenjem i distribucijom SZB-ova na tržištu; 2. Neadekvatna registracija i upotreba organskih SZB-ova; 3. Nedostatak integrisanog upravljanja štetočinama dovodi do povećanja nivoa ostataka u biljkama i biljnim proizvodima; 4. Ambalažni otpad SZB-ova izaziva zagađenje vode, zemljišta i životne sredine; 5. Povećava potencijal ostataka SZB-ova u biljkama i biljnim proizvodima; 6. Ostaci SZB-ova utiču na zdravlje ljudi, biljaka, životinja, živine i životne sredine; 7. Neregulisanje kriterijuma u vezi sa merama protiv fizičkih ili pravnih lica koja postupaju suprotno Zakonu za SZB.
Glavni problem	<p>Unapređenje pravne infrastrukture za sredstva za zaštitu bilja uporedo sa novim propisima i direktivama EU-a.</p>
Uzroci	<p><u>Pravila se ne primenjuju pravilno:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Trenutni pravni okvir neusklađen; 2. Neregistrovanje organskih SZB-ova; 3. Nedostatak upravljanja integrisanih štetočina;

4. Nedostatak upravljanja praznih pakovana SZB-ova;

5. Nef profesionalno korišćenje SZB-ova;

6. Nedostatak određivanja maksimalnih nivoa SZB-ova u biljkama i biljnim proizvodima;

7. Nesprovođenje sankcija od strane sudova.

Pravila su nekompletirana

Zakon br. 03/L-042 Za sredstva za zaštitu bilja i relevantni podzakonski akti nisu usklađeni sa Uredbom (EU) br. 1107/2009, stoga je trenutni pravni okvir Kosova za SZB nepotpun kao što je predviđeno propisima EU-a, dok je s vremena na vreme dopunjen administrativnim uputstvima, ali koja ne zadovoljavaju trenutne dinamičke potrebe sektora SZB-ova.

Nedostaci u aktualnom zakonskom okviru SZB-ova

- Određivanje maksimalnih nivoa ostataka u hrani biljnog i životinjskog porekla;
- Uređenje sistema obuke za bezbednu upotrebu sredstava za zaštitu bilja za korisnike, trgovce, distributere i profesionalne deponente;
- Stvaranje sistema za redovno ispitivanje i pregled opreme za primenu sredstava za zaštitu bilja;
- Da se uredi vođenje beleški i podataka za profesionalne korisnike SZB proizvoda;
- Održivu upotrebu SZB-ova u poljoprivrednoj proizvodnji, zajedno sa minimiziranjem rizika od njihove upotrebe;
- Integrisano upravljanje štetočina (IUŠ), kroz pravilnu upotrebu SZB-ova;
- Zaustavljanje zagađivanja vodne sredine (površinske i podzemne)

	<p>od strane SZB-ova podsticanjem primene odgovarajućih mera od strane poljoprivrednih proizvođača i zvaničnim upravljanjem površinskih i podzemnih voda za SZB-ove;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Otklanjanje zagađenja pijace i površinske vode od SZB-a stvarajući sigurnosne zone; • Zabrana korišćenja SZB-ova, blizu nepoljoprivrednih područja kao: javni parkovi, rekreativne zone, škole, vrtići, vikendice, bolnice i druge zdravstvene ustanove; • SZB-ovi deponuju se i tretiraju na odgovarajući način od strane svih subjekata koji ih drže u svojim prostorijama, na način kako bi se smanjio rizik od kontaminacije operatera i prolaznika, kao i potencijal za štetu životne sredine.
--	--

UZROCI PROBLEMA Ne adekvano spovođenje zakonodavstva za SZB-ove

1. Trenutni pravni okvir ne usklađen

Zakon br. 03/L-042 Za proizvode za zaštitu bilja i podzakonski akti nisu usklađeni sa Uredbom (EU) br. 1107/2009, stoga je trenutni pravni okvir Kosova za SZB-ove nekompletiran kao što se određuje u propisima EU-a.

Uredba (EU) br. 1107/2009, koja reguliše stavljanje na tržište SZB-ove, upotrebu, očuvanje i distribuciju u cilju zaštite zdravlja ljudi i životne sredine.

Značaj postepenog približavanja zakonodavstva akquis-om EU-a je određivan je Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između Evropske unije i Kosova, stupio na snagu 1. aprila 2016. SSP predstavlja prvi sveobuhvatni ugovorni odnos između Kosova i EU-a i važan je istorijski momenat u procesu evropskih integracija Kosova.

Pored obaveza iz SSP-a, Kosovo mora da ispuni i zahteve koji proizilaze iz godišnjih izveštaja EK-a za Kosovo. Poslednja dva izveštaja, za 2020. i 2021. godinu, dosledno su istakla oblast zaštite bilja kao jednu od ključnih oblasti za unapređenje. Zbog toga se usvajanje novog pravnog okvira za SZB-ove smatra se prioritetom za Kosovo.

2. Neregistrovanje organskih SZB-ova

Nedostatak zakonskog osnova uslovio je neregistraciju proizvoda za zaštitu organskog bilja, kao rezultat ovoga, ograničenje broja subjekata koji se bave organskom proizvodnjom.

3. Nedostatak integrisanog upravljanja štetočina

Regulisanje pravne osnove za integrisano upravljanje štetočinama stvara se mogućnost preduzimanja radnji za smanjenje zavisnosti poljoprivrednika od upotrebe sredstava za zaštitu bilja u biljkama.

Integrisana proizvodnja (IP) je poljoprivredni sistem koji ima za cilj proizvodnju kvalitetne hrane i drugih proizvoda koristeći prirodne resurse i druge mehanizme koji zamenjuju inpute koji izazivaju zagađenje, kako bi se stvorila održiva poljoprivreda.

Biološke, poljoprivredne i hemijske metode su izbalansirane uzimajući u obzir zaštitu životne sredine, profitabilnost i pitanja ili društveni zahtevi.

4. Nedostatak upravljanja praznim pakovanjima SZB-ova

Nestvaranje zakonske osnove za upravljanje praznim pakovanjima SZB-ova izaziva zagađenje životne sredine, vode za piće, podzemnih i površinskih voda.

Nakon upotrebe SZB-ova na površini zemlje imamo velike količine prazne ambalaže koja predstavlja izvor zagađenja-kontaminacije.

5. Neprofesionalno korišćenje SZB-ova

Nedostaje zakonska osnova za profesionalne korisnike SZB-ova.

Korišćenje SZB-ova rade neadekvatno obučene osobe, što predstavlja rizik od ostataka SZB-ova u biljkama i zemlju. Primena SZB-ova u poljoprivredi može dovesti do zagađenja površinskih voda.

Stoga, postoji potreba za stvaranjem sigurnosnih zona za bezbedno rastojanje od vodenih sredina, kako bi se zaštitile od neželjenih efekata upotrebe SZB-ova.

Bezbednosne zone su važan alat za upravljanje rizikom za zaštitu kvaliteta i bezbednosti vode i vodene sredine, jer je u ovim zonama upotreba SZB-ova je zabranjena.

6. Nedostatak određivanja maksimalnih nivoa SZB-ova u biljkama i biljnim proizvodima

Nije regulisan Zakonski osnov, nedostatak podataka od PIK-a o uzimanju uzoraka za analizu radi utvrđivanja nivoa ostataka u biljkama i biljnim proizvodima i da nemamo podatke o bezbednosti hrane, pošto prekoračenje ovih nivoa ostataka izaziva kancerogene bolesti u ljudskom telu.

Da bi minimizirali negativne uticaje SZB-ova, važno je da se koriste pažljivo i u skladu sa opštim uputstvima za upotrebu.

7. Nesprovođenje sankcija od strane sudova.

Registracija fizičkih i pravnih lica koja se zvanično angažuju trgovanjem SZB-ovima i privođenje pred pravdom onih koji se bave nezakonitim aktivnostima, smanjiće obim SZB-ova nekvalitetnih i sumnjivih na tržištu.

Iz tog razloga, strožije kontrole nad tržištem SZB-ova Agencija za hranu i veterinu treba da sprovodi u saradnji sa Kosovskim institutom za poljoprivredu, koji funkcionišu u okviru Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja.

Efekti:

1. Nesprovođenje standarda koje zahteva EU u vezi sa plasmanom, upotrebom, skladištenjem i distribucijom SZB-ova na tržištu.

Usklađivanjem nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU-a, obezbediće se visoki nivoi u zaštiti zdravlja ljudi i životinja i životne sredine i unapređenju funkcionisanja unutrašnjeg tržišta, maksimalni nivoi ostataka u hrani biljnog i životinjskog porekla, kao i Pravilnik o sistemu obuke za bezbednu upotrebu sredstava za zaštitu bilja za profesionalne korisnike, distributere i savetnike.

2. Registracija i adekvatna upotreba organskih SZB-ova.

Biće regulisani nadzor i kontrola SZB-ova, posebno u sprečavanju nelegalnog unošenja SZB-ova. Osnovne odgovornosti institucija i glavnih aktera za SZB-ove jasno će se određivati i u potpunosti će odražavati ulogu za trgovanje SZB-ovima i registracije organskih proizvoda u prema standardima.

3. Nedostatak integrisanog upravljanja štetočinama dovodi do povećanja nivoa ostataka u biljkama i biljnim proizvodima.

Počecemo sa primenom dobre poljoprivredne prakse – integrisanom proizvodnjom i davanjem saveta poljoprivrednicima o smanjenju sredstava za zaštitu bilja na biljkama i biljnim proizvodima kako bi se uticalo na poboljšanje zdravlja bilja i suzbijanje štetočina.

Primena SZB-ova će biti blagovremena i kombinovana sa praksama drugih zemalja upravljanja štetočinama.

Štetočine da se precizno identifikuju i primene SZB-ova izvršiti samo kada je to neophodno, koristeći najmanju količinu neophodnu za adekvatnu kontrolu štetočina.

4. Ambalažni otpad SZB-ova izazivaju zagađenje vode, zemljišta i životne sredine.

Stvaranje pravne infrastrukture stvoriće osnovu za tretman ambalaže, uključujući i registraciju subjekata za sakupljanje i reciklažu ambalaže.

Stvorićemo šemu za upravljanje otpadom iz ambalaže SZB-ova gde će se rizik od serijske upotrebe minimizirati i obezbediti bezbedno odlaganje praznih pakovanja. U ovoj šemi će se uključiti poljoprivrednici, industrije, drugi akteri i nadležni organi, radi zaštite životne sredine i ljudi.

5. Povećava potencijal ostataka SZB-ova u biljkama i biljnim proizvodima.

Će biti regulisanje upotrebe SZB-ova sa obučanim licima kako ne bi izazvali velike količine ostataka SZB-ova u biljkama i zemljištu. Će se stvarati sistem obavezne obuke za SZB-ove za osoblje kompanija koje se bave njihovom trgovinom, za konsultante o korišćenju SZB-a i za profesionalne korisnike SZB-a kojima će biti obezbeđeni sertifikatima obuke i posebnim sertifikatima obuke. Povećani nivo znanja trgovinskog osoblja i profesionalnih korisnika SZB-ova će doprineti smanjenju rizika povezanih sa SZB.

6. Ostaci SZB-ova utiču na zdravlje ljudi, biljaka, životinja, živine i životne sredine.

Nedostaje zakonska infrastruktura, gde će biti regulisane nadležnosti fitosanitarnih inspektora, počev od uzorkovanja biljnih i životinjskih proizvoda za analizu i ispitivanje, obaveze laboratorija za analizu uzoraka i određivanje maksimalnih nivoa ostataka u biljkama i biljnim i životinjskim proizvodima. Funkcionalizacijom infrastrukture će imati dobru osnovu za kvalitet proizvoda biljnog i životinjskog porekla, koja je povezana u lancu bezbednosti hrane.

7. Neregulisanje kriterijuma u vezi mera protiv fizičkih ili pravnih lica koji postupaju suprotno Zakonu za SZB.

U nedostatku mera sankcionisanja fizičkih ili pravnih lica koji postupaju suprotno zakonu za SZB, stvaraju se prilike da na našem tržištu postoje uvezeni SZB uvezeni koji takođe ne nalaze na Listi SZB-ova Republike Kosovo.

Stoga, da bi se ovakve situacije izbegle, treba predvideti da su zakonske mere regulisane Zakonom, a u slučaju nesprovođenja od strane fizičkih ili pravnih lica, iste treba kažnjavati po određenim kriterijumima u Zakonu za SZB-a.

Zainteresovane strane – (Ažurirano nakon tačne definicije uzroka i posledica)

Pregled zainteresovanih strana na osnovu definicije problema

Ime zainteresovane strane	Uzrok(ci) sa kojima je stranka povezana	Efekat/e za koje je stranka vezana	Način na koji je stranka povezana sa ovim uzrokom (posledicom)
MPŠRR	1. Sadašnji pravni okvir ne usklađen; 2. Neregistrovanje organskih SZB-ova; 3. Nedostatak integrisanog upravljanja štetočinama.	1. Nesprovođenje standarda koje zahteva EU u vezi sa plasmanom, upotrebom, skladištenjem i distribucijom SZB-ova na tržištu; 2. Neadekvatna registracija i upotreba organskih SZB-a; 3. Nedostatak integrisanog upravljanja štetočinama dovodi do povećanja nivoa ostataka u biljkama i biljnim proizvodima.	MPŠRR- odgovorno je za izradu politika i zakona koji se odnose na registraciju, uvoz, trgovinu, plasman, upotrebu, skladištenje i distribuciju SZB-ova na tržištu.
PIK	5. Neprofesionalno korišćenje SZB-ova; 6. Nedostatak određivanja maksimalnih nivoa SZB-ova u biljkama i biljnim	5. Povećava potencijal SZB ostataka u biljkama i biljnim proizvodima; 6. SZB ostaci utiču na zdravlje ljudi, biljaka, živine i životne	PIK- je odgovoran za sprovođenje analiza i testova za maksimalne nivoe SZB-ova u biljkama i prehrambenim proizvodima u biljkama

	proizvodima.	sredinu.	u saradnji sa AHV i MPŠRR;
Agencija za hranu i veterinu (AHV)	Nedostatak upravljanja praznim pakovanjem SZB-ova;	4. Ambalažni ostaci SZB-ova izaziva zagađenje vode, zemljišta i životne sredine;	AHV- je odgovorna za primenu politika i zakonodavstva koje je izradilo MPŠRR, u funkciji opšte kontrole i praćenja SZB-ova na nivou zemlje.

Poglavlje 2: Ciljevi

Relevantni ciljevi Vlade

Kao što je predviđeno od SSP-oa, Kosovo je razvilo **Nacionalni program za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (NPSSSP)** kao ključni nacionalni strateški dokument za planiranje, sprovođenje i praćenje sprovođenja svih reformi neophodnih za sprovođenje SSP-a. i buduće faze članstva u EU. NPSSSP za godine 2021-2025 definiše sveobuhvatan srednjoročni okvir svih reformi potrebnih za ispunjavanje obaveza koje proizilaze iz SSP-a, odnosno mere i prioritete potrebne za postepeno usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnim tekovinama-acquis EU-a, transponujući ovo najnovije u nacionalno zakonodavstvo i implementaciju srodnih zakona. EU takođe uzima u obzir preporuke koje se godišnje daju u izveštajima ES-a i stoga prepoznaje važnost integrisanog pristupa bezbednosti hrane koji ima za cilj da obezbedi visok nivo bezbednosti hrane, zdravlja životinja, dobrobiti životinja i javnog zdravlja biljaka.

Program Vlade Republike Kosovo 2021-2025 je osnovni dokument kroz koji Vlada saopštava svoju viziju građanima Republike Kosovo u pogledu njenog upravljanja. On odražava pristup i principe koje treba poštovati tokom upravljanja, kao i prioritete i osnovne inicijative koje će biti preduzete u svim oblastima kako bi se poboljšala situacija u zemlji. Ovaj program odražava opšte orijentacije u pogledu agende evropskih integracija i spoljne politike. On prenosi

demokratski i pluralistički duh zemlje, koji obezbeđuje završetak procesa izgradnje države i punu integraciju Republike Kosovo u regionalne, evropske i međunarodne institucije.

Prema Programu Vlade 2021-2025, cilj je unapređenje politike bezbednosti hrane i njeno usklađivanje sa standardima EU-a, koji imaju za cilj da obezbede visok nivo bezbednosti hrane, zdravlja životinja i zdravlja biljaka. U tom smislu, prioritet će biti dat izradi pravnog okvira za korišćenje i trgovinu SZB-ova.

Ciljevi politike i strateški ciljevi su već unapred određeni u vladinim strateškim dokumentima, dok su specifični ciljevi rezultat detaljnog definisanja problema opisanog u Poglavlju 2 ovog dokumenta, jer definišu konkretne ciljeve koje treba postići.

Klasifikacija SMART a ukupnog cilja je opisana u tabeli ispod:

Specifičnost	Opšti cilj je unapređenje politike bezbednosti hrane i njihovo usklađivanje sa standardima EU-a kako bi se obezbedio visok nivo bezbednosti hrane, zdravlja ljudi, zdravlja životinja i zaštite životne sredine kroz adresiranje preciznog usklađivanja nacionalnog zakonodavstva Kosova sa Uredbom (EU) Br. 1107/2009.
Merljive	Usvajanje novog zakona od strane Skupštine i njegovo objavljivanje u Službenom listu RKS-a, na osnovu Uredbe EU-a Br. 1107/2009.
Priatupačna	Očekuje se da se opšti cilj postigne kroz pravne i političke kapacitete relevantnih vladinih institucija i Skupštine Kosova.
Relevantan	Značaj SZB-ova je objašnjen u poglavljima 1 i 2 ovog dokumenta. Opšti cilj podržava kosovski sektor zaštite bilja u njegovoj potrazi za konkurencijom i sigurnim tržištem SZB-ova.
Ograničen na vreme	Vremenski rok se određuje od procedura, vreme potrebno za finalizaciju koncept dokumenta kao i vremenom potrebnim za izradu, raspravu, finalizaciju i usvajanje novog zakona na osnovu Uredbe (EU) Br. 1107/2009 od strane nadležnih institucija prema pravilima na snazi u RKS.

Poglavlje 2: Ciljevi

Relevantni ciljevi Vlade

Opšta svrha, strateški cilj i specifični ciljevi:

Opšta svrha politike – Unapređenje politike SZB-ova u poljoprivrednoj proizvodnji kako bi se osigurao ekonomski prosperitet zemlje	
<p>Strateški cilj: Unapređenje politika bezbednosti hrane i njihovo usklađivanje sa standardima EU-a, koji imaju za cilj da obezbede visok nivo ishrane ljudi i zdravlja biljaka kroz održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja.</p> <p>Specifični ciljevi:</p> <ul style="list-style-type: none">- Registracija, uvoz, skladištenje i stavljanje na tržište SZB-a treba da se vrši u skladu sa zakonodavstvom EU-a;- Izgradnja kapaciteta za sprovođenje Zakona za SZB-ove i inspekcija nakon registracije;- Zaštita lokalnih farmera od uvoza i trgovine nekvalitetnim SZB-ova i podizanje svesti o ulozi i značaju SZB-ova;	<ul style="list-style-type: none">- Program Vlade Republike Kosovo 2021-2025 <p>2.10. Poljoprivreda, šumarstvo i ruralni razvoj;</p> <p>2.10.1 Sveobuhvatne institucionalne i sektorske reforme za efikasnije usluge;</p> <p>2.10.2. Povećana konkurencija u poljoprivredno-prehrambenom sektoru;</p> <p>2.10.5 Bezbednost hrane.</p> <ul style="list-style-type: none">- Nacionalni plan za razvoj <p>Razvojni cilj i strateški cilj:</p> <ul style="list-style-type: none">- 1.9 Izgradnja održivih veza između farmera, prerađivača i trgovaca na malo;- Strateška mera: Ispunjavanje

<p>- Stvaranje obaveznog sistema obuke za profesionalne korisnike SZB-ova;</p> <p>- Oprema za profesionalnu upotrebu za primenu SZB-ova, koja se registruje i kontroliše u redovnim intervalima, u cilju postizanja visokog nivoa zaštite zdravlja ljudi i životne sredine - Izgradnja kapaciteta nadležnih institucija, sudija i izvršitelja.</p>	<p>zahteva za bezbednu i zdravu hranu;</p> <p>Aktivnost - Izrada konceptnog dokumenta za sredstva za zaštitu bilja</p> <p>Nacionalna strategija razvoja 2030</p> <p>Stub I - Održivi ekonomski razvoj:</p> <p>Razvojni cilj: Digitalna, cirkularna i konkurentna ekonomija:</p> <p>Strateški cilj: 1.9 Izgradnja održivih veza između farmera, prerađivača i trgovaca na malo.</p>
<p>Specifični ciljevi Opcija 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja kapaciteta za sprovođenje Zakona; • Zaštita zdravlja ljudi, životinja i životne sredine; • Podizanje svesti za važnost korišćenja SZB-ova; • Povećanje budžeta za obuku fitosanitarnih inspektora za SZB; • Bolja međuinstitucionalna koordinacija između MPŠRR, PIK, AHV, Poljoprivredno-veterinarskog fakulteta (PVF), Carine, proizvodnih kompanija SZB-ova, kao i uvozno-trgovinskih udruženja SZB-ova sa cilj harmonizacije unapređenja politika za sektor SZB-ova; • Podizanje svesti poljoprivrednika kroz organizaciju kampanje i senzibiliziranje odgovornih institucija o ulozi SZB sektora. 	<p>Izrađeno za potrebe ovog KD</p>
<p>Specifični ciljevi Opcija 3:</p> <p>- Registracija, uvoz, skladištenje i stavljanje na tržište SZB-a treba da se</p>	<p>Izrađeno za potrebe ovog KD</p>

<p>vrši u skladu sa standardima EU-a;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Određivanje institucije odgovorne za analizu i procenu SZB-a; - Podizanje kapaciteta za sprovođenje Zakona i inspekciju SZB-ova nakon registracije; - Zaštita lokalnih farmera od uvoza i prometa nekvalitetnih SZB-a i podizanje svesti o ulozi i značaju kvalitetnih proizvoda; - Da se stvori sistem za obaveznu obuku za profesionalnu upotrebu SZa; - Oprema za profesionalnu upotrebu za primenu SZB-ova, koju treba redovno registrovati i pregledati, u cilju postizanja visokog stepena zaštite zdravlja ljudi i životne sredine; - Podizanje kapaciteta za relevantne institucije, sudije i sudske izvršitelje. 	
--	--

Praksa zemalja regiona u vezi sa SZB

SZB-ovi za zaštitu bilja su veoma važni lanci u očuvanju zdravlja ljudi, životinja i zaštiti životne sredine. Države regiona i države EU-a intenzivno sarađuju u svim fazama integracionih procesa usklađivanjem zakonodavstva i podizanjem kvaliteta usluga kroz bilateralnu saradnju između država regiona, EU-a i relevantnih stručnih institucija za SZB.

Primer Republike Hrvatske

Na osnovu Zakona br. 46/2022 (15.04.2022) ZA ODRŽIVU UPOTREBU SZB-ova, kojim se reguliše održivo korišćenje SZB-a, smanjenje rizika i negativnih efekata od upotrebe pesticida na način koji obezbeđuje visoki nivo zaštite zdravlja ljudi i životinja, kao i zaštite životne sredine i očuvanja biodiverziteta, uvođenje obavezne primene osnovnih principa integrisane zaštite bilja za kontrolu štetnih biljnih organizama i alternativnih pristupa i tehnika, kao nehemijske mere zaštite bilja za postizanje održive i konkurentne poljoprivrede. Ovaj zakon se sprovodi za SZB

koji su sredstva za zaštitu bilja, kako je definisano u članu 4. stav 1. tačka 16. podtačka a) ovog zakona.

POGLAVLJE III, Član 7. stavovi 1. do 9. kao i članovi 8. i 9. predstavljaju Nacionalni akcioni plan za postizanje održivog korišćenja SZB-a.

POGLAVLJE IV do GLAVA I V uređuju se sistem obuke profesionalnih korisnika SZB-a, distributera i savetnika, korišćenje elektronskih akreditiva odgovarajućeg nivoa za pristup Fito sanitarnom informacionom sistemu, sistem distribucije i prodaje PMB-a, rukovanje PMB-ovima, skladištenje i rukovanje ambalažom SZB-a i ambalažnog otpada, održavanje zbirki podataka i vođenje evidencije.

POGLAVLJE VI do VII reguliše upotrebu i redovnu proveru opreme za primenu SZB-a, informisanje javnosti i podizanje nivoa svesti za SZB, mere za smanjenje rizika od upotrebe SZB-ova i osnovne principe integrisane zaštite bilja, posebne procedure i korišćenje SZB-a.

POGLAVLJE VII regulisala vazдушnu primenu, javno obaveštavanje, posebne mere zaštite životne sredine, smanjenje upotrebe SZB-a i smanjenje rizika u pojedinim područjima, zaštitu pčela pri primeni SZB-a, primenu SZB-ova na javnim i zelenim površinama, indikatore rizika.

POGLAVLJE VIII Član 84. stavovi 1. do 10. i član 85. Sa stavovima 1. do 4. uređuju pružanje usluga tretiranja-lečenja, izveštavanje i razmena informacija, ovlašćene stručne ustanove i poslovi ovlašćenih stručnih institucija, Komisija za SZB, kao i POGLAVLJE IX TAKSE I TROŠKOVI, takse i prekršaji i nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona.

POGLAVLJE X ADMINISTRATIVNO I STRUČNO NADGLEDANJE I POGLAVLJE XI I XII KAZNE ODREDBE.

Primer Republike Albanije

Za primer zemlje iz regiona uzeta je Albanija, koja kroz Zakon br. 105/2016 O ZAŠTITI BILJA (izmenjen Zakonom br. 15/2022 od 3.2.2022) (ažuriran), uz podršku članova 78. i 83. tačka 1. Ustava, na predlog Saveta ministara . Zakon br. 105/2016 O ZAŠTITI BILJA je zajednički zakon sa sredstvima za zaštitu bilja.

GLAVA V- SREDSTVA ZA ZAŠTITU BILJA. U ovom zakonu je identifikovano nekoliko tačaka koje smo u Koncept dokumentu prikazali kao pravne nedostatke, koje se mogu koristiti kao

reference za našu zemlju. Registracija svih SZB-ova kojima se trguje ili koristi regulisana je u članu 19, tačkama 1 do 5 i članu 20 tačkama 1 do 7 i podtačkama a do dh. U vezi trgovanja sadnog dezinfikovanog materijala u članu 21 tačka 1 i 2, dozvoljava se trgovina dezinfikovanim sadnim materijalom sa SZB koja je registrovana u Republici Albaniji ili u zemlji EU-a.

Način transporta i skladištenja SZB-a je regulisan članom 22. tačka 1. do 4. kao i podtačkama od a do d, takođe član 23. Od tačke 1. do 7. reguliše održivo korišćenje sredstava za zaštitu bilja. Član 24. tačka 1. do 4. i član 25. tačka 1. do 4. i podtačka regulišu pakovanje, uništenje SZB-ova i njihovo pakovanje.

Član 26. tačke 1. do 2. kao i podtačke predstavljaju statističke podatke za SZB, a član 27. tačke 1. do 3. definiše sljedivost na rizičnom nivou biljne proizvodnje.

GLAVA VI – ADMINISTRATIVNI PREKRŠAJI; Član 29. prekršajni postupci, pravo na izricanje pravne mere kako određuje član 28 ovog zakona ima inspektor organa kontrole.

U Albaniji su na snazi sledeći zakoni i propisi koji se odnose na kvalitet površinskih i podzemnih voda, zaštitu voda i praćenje opasnih materija u vodi, Zakon br. 111/2012, od 15.12.2012. „Za integrisano upravljanje vodnim resursima“.

- Odluka Saveta ministara-OSM br. 246, od datuma 30.4.2014. „Za određivanje standarda kvaliteta životne sredine za površinske vode“, OSM br. 267, od datuma 7.5.2014 „Za odobrenje liste prioriternih supstanci u vodenim sredinama“. U osnovnom zakonu br. 105/2016, „Za zaštitu bilja“, izmenjen, u članovima br. 22, 23, 24 i 25 određena su opšta pravila i kriterijumi za transport i skladištenje SZB-ova, održivo korišćenje SZB-ova, pakovanje SZB-ova, uništenje SZB-ova i njihovo pakovanje.

Primer Republike Slovenije

Na osnovu Zakona o fitofarmaceutskim proizvodima br. 83/12 i Službeni list br. 35/23 od 27. marta 2023. Ciljevi ovog zakona su korišćenje Fitofarmaceutskih sredstava-FFS na način koji omogućava razvoj održive i konkurentne poljoprivrede i obezbeđuje visoki nivo zaštite zdravlja ljudi i životinja i zaštite životne sredine, uvođenje obavezne primene integrisane zaštite bilja od štetnih organizama i promovisanje alternativnih pristupa i tehnika u oblasti njihovog suzbijanja. Poglavlje II. PROCENA AKTIVNIH SUPSTANCI I REGISTRACIJA FFS, član 5. stav 1. do 5. predstavlja Registracija i dozvole FFS, član 7. stav 1. do 9., testovi performansi član 8. stav 1.-3., naknade.

Poglavlje III, član 9, stav 1 do 5, predstavlja Nacionalni program akcije za FFS Poglavlje IV, član 10, regulisana je trgovina na veliko i malo sa FF, član 11 reguliše prodavce i konsultante FFS, član 16, u skladu sa članom 67 od Uredbom 1107/2009/EZ, distributeri iz člana 10. ovog zakona moraju da čuvaju i čuvaju podatke najmanje o trgovačkom nazivu i količini FFS-a u prometu. Član 17. pravilna upotreba FFS-a, Član 18. Tretman ambalaže i FFS otpada, pri čemu distributeri i korisnici FFS-a moraju postupati sa ambalažom i FFS otpadom na način određen propisom kojim se uređuje upravljanje otpadom, propisima kojima se uređuje ambalaža i otpadna ambalaža i u slučaju FFS-a, propisi kojima se uređuje upravljanje otpadom FFS-a koji sadrži opasne materije. Član 19 reguliše podatke o korišćenju FFS-a.

Poglavlje V OBUKA iz člana 22, 23, 24, 25, član 22 uređuje obuku profesionalnih korisnika, prodavaca FFS-a i konsultanta FFS-a, kao i drugih lica koja žele da dobiju uverenje o stečenom znanju iz fitomedicine, 23 Uprava bira , na osnovu javnog tendera, na period od pet godina, nosioci obuke iz člana 22. ovog zakona koji su pravna ili fizička lica i registrovani su za obavljanje obrazovne delatnosti i ispunjavaju uslove u pogledu sredine i tehničke opremljenosti. , kao i da ima najmanje jednog predavača u radnom ili ugovornom odnosu za svaku od stručnih oblasti fitomedicine, koji je upoznat sa sadržajem i programom obuke iz oblasti fitomedicine i ispunjava uslove iz člana 24. ovog zakona, čl. 25, Obuka za lečenje FFS-a iz stava 1 člana 22 ovog zakona obuhvata osnovnu i dodatnu obuku. Član 26. Izvođaču obuke Uprava izdaje sertifikat.

Poglavlje VI. OPREMA ZA UPOTREBU FFS-a iz člana 27, 28 do člana 29, ovim poglavljem se uređuje kontrola i sertifikacija opreme. Član 35. Integrisana zaštita bilja od štetnih organizama.

Poglavlje IX. PROFESIONALNE OBAVEZE, ISTRAŽIVAČKI I LABORATORIJSKI RAD iz člana 38,39.

Poglavlje X. PRIKUPLJANJE, OBRADA I KORIŠĆENJE PODATAKA, Član 42, Poglavlje XI. INSPEKCIJSKA KONTROLA, Fitosanitarni inspektori vrše nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i podzakonskih akata donetih na osnovu njega.

Poglavlje 3: Opcije

3.1: Opcija bez promena

Prva opcija je da se nastavi sa primenom trenutne politike i pravnog okvira za SZB, ali primena ovog zakona u praksi predstavlja izazov za MPŠRR. Ako nastavite sa opcijom bez promena, nastaviće se gore navedeni problemi za registraciju, trgovinu i korišćenje SZB-a. Takođe, nejasno definisanje nadležnosti između centralnog i lokalnog nivoa, nedostatak adekvatnog nadzora nad sprovođenjem Zakona.

3.2. Opcija za poboljšanje implementacije i izvršenja

Ova opcija predviđa dopunu-izmenu Zakona o javnim javnim preduzećima, kojom bi se otklonili uzroci i posledice pomenute u definiciji problema.

Departament za poljoprivrednu politiku i tržišta – Divizija za zaštitu bilja je nadležno za nadzor nad sprovođenjem Zakona za SZB preko fitosanitarnih inspektora. Trenutno je ograničen broj inspektora za nadzor nad sprovođenjem Zakona SZB-ova.

Za poboljšanje održivog upravljanja SZB-ova, opcija 2 predviđa preduzimanje sledećih mera:

- Povećanje budžeta za povećanje broja fitosanitarnih inspektora na centralnom i opštinskom nivou;
- Bolja međuinstitucionalna koordinacija između centralnog i lokalnog nivoa (MPŠRR, MZSPPI, MALS, opštine), za harmonizaciju politika u održivom upravljanju SZB-ova;
- Obuke i izgradnja kapaciteta osoblja;
- Svest stanovništva kroz organizaciju kampanje i senzibilisanje odgovornih institucija.

3.3. Treća opcija sa promenama

Nacrt zakona o sredstvima za zaštitu bilja bavi se pitanjima koja su neregulisana ili imaju zakonske praznine. Posmatrajući trenutnu situaciju u primeni pravnog okvira za javne uprave, predviđena je izrada novog Zakona o javnim upravama zbog ukinutih direktiva i jačanja nove regulative.

Prema ovoj opciji, Nacrt zakona bi odredio principe i ciljeve politike javnog upravljanja potrebnim za postizanje željenih rezultata i sveobuhvatnog pristupa. Svi standardi koji su povezani sa SZB-ovim biće usklađeni sa međunarodnim standardima EU-a, kao i Evropske organizacije za zaštitu bilja (EOZB).

Novi nacrt zakona za sredstva za zaštitu bilja stvorio bi nova pravila za usklađivanje i standardizaciju dozvola, standardnih licenci za poljoprivredu i životnu sredinu

Transpozicijom pravila i direktiva asquis EU-a za sredstva za zaštitu bilja postali su neprimjenjivi primarni i sekundarni pravni akti koji su na snazi, dodajući da ova pravila treba da budu ukinuta.

Preko ovih politika teži se većoj efikasnosti i efektivnosti kreiranja poljoprivredne politike za sredstva za zaštitu bilja.

Među glavnim ciljevima su usklađivanje zakonodavstva sa ecquis-om EU-a, stvaranje pravnog okvira za sprovođenje rokova utvrđenih Zakonom o opštem upravnom postupku, sankcije Zakonom o prekršajima, kao i efikasnije zastupanje interesa poljoprivrednika i udruženja privrednih poljoprivrednika za novu registraciju i odobrenje sredstava za zaštitu bilja.

Sve ove promene planiraju se da se ostvare počev od 2024. godine, dok će glavna odgovornost biti Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja i svi drugi nadležni organi na centralnom i opštinskom nivou za postavljanje pravila zaštite sredstava za zaštitu bilja i njihovo regulatorni sistem registracije i njihovog ovlašćenja.

Novi nacrt zakona za SZB-ove uključuje sledeće osnovne elemente:

- Održivo korišćenje SZB-ova i minimalna pravila za korišćenje SZB-ova u Zajednici, kako bi se smanjili rizici po zdravlje ljudi i životnu sredinu;
- Promoviše korišćenje integrisanog upravljanja štetočinama;
- Prikupljanjem statistike o korišćenju SZB-a, korisnici su dužni da sve podatke o korišćenju SZB-ova stave na raspolaganje relevantnim organima;
- Maksimalni dozvoljeni ostaci (MDO) za sve prehrambene proizvode tretirane SZB-om. MDO-ovi odražavaju najveću količinu SZB-ova za koju se očekuje da će se naći u tretiranoj biljci, u skladu sa dobrim poljoprivrednim praksama;
- Praćenje i kontrola SZB-ova;
- Registracija organskih proizvoda;
- Sistem obuke za bezbedno korišćenje SZB-a za profesionalne korisnike, distributere i savetnike;

- Sistem za redovno ispitivanje i pregled opreme za primenu sredstava za zaštitu bilja;
- Sistem službene kontrole u vezi sa upotrebom SZB-ova;
- Da se odrede odredbe za prekršaje u svim oblastima navedenim u Uredbi EU-a 2016/429.

Ova opcija bi stvorila adekvatan pravni okvir za SZB usklađen sa pravnim *acquis* EU-a, preduslovi za tehničku i efektivnu implementaciju mera za SZB u skladu sa ciljevima novog zakonodavnog okvira EU-a i osnov za blagovremenu pripremu programa u oblasti zaštite bilja. Takođe će biti sve važnije olakšati bezbednu međunarodnu trgovinu SZB-ova izbegavanjem nepotrebnih prepreka za trgovinu. Međutim, opšti zakonodavni okvir možda ne sadrži detaljne i posebne zakonske odredbe. Ova pravila će se odrediti u kasnim fazama kroz podzakonske akte.

Praksa zemalja regiona koja se mogu pronađu sprovođenje u Republici Kosovo i koja će se uzeti u obzir tokom izrade Nacrta zakona su:

Praksa Republike Albanije: Na osnovu zakona br. 105/2016 ZA ZAŠTITU BILJA (izmenjen Zakonom br. 15/2022, od 3.2.2022), (ažuriran), Zakon br. 105/2016, POGLAVLJE V- SREDSTVA ZA ZAŠTITU BILJA, dopunjeno i izmenjeno Zakonom 105/2016, kao i dopunjeno i izmenjeno Zakonom br. 15/2022, uredili neke tačke koje se mogu nazvati kako su: Član 21. tačke 1. i 2. Dozvoljava se trgovina dezinfikovanim sadnim materijalom sa SZB koji je registrovan u Republici Albaniji ili u zemlji EU-a. Način transporta i skladištenja SZB-ova regulisan je članom 22. tačke 1. do 4., kao i podtačke od a do d. Član 25. tačke 1. do 4. i podtačke kojima se uređuje pakovanje, uništenje SZB-ova i njihovo pakovanje.

Član 26. tačke 1. do 2. kao i podtačke predstavljaju statističke podatke za SZB, i član 27. tačke 1. do 3. određuje sljedivost u nivoima biljne proizvodnje pod rizikom.

Prema OSM-a 317 od datuma 15.5.2019, oprema apliciranja SZB-a mora pouzdano da funkcioniše i da se pravilno koristi za predviđenu svrhu kako bi se SZB-ovi mogli tačno koristiti. Uređaj mora biti u takvom stanju da se može bezbedno, lako i potpuno puniti i prazniti i sprečiti curenje SZB-a.

Ona trebalo bi da omogući lako i potpuno čišćenje. Takođe mora da obezbedi bezbedne operacije i odmah da se kontroliše i zaustavlja od strane operatora.

Kada je potrebno, podešavanja treba da budu jednostavna i tačna. Registracija SZB-a se vrši preko sistema e-Albanija, gde podnosilac zahteva (aplikant) direktno popunjava zahtev,

učitavajući dokumentaciju u skladu sa zakonskim zahtevima. Registracioni dokumenti se šalju u elektronskoj formi nakon izvršene uplate za registraciju i podnošenja naloga za plaćanje u elektronskoj formi.

Praksa Republike Hrvatske: Zakon br. 46/2022 (15. aprila 2022.) ima za cilj održivu upotrebu SZB-a, smanjenje rizika i negativnih efekata od upotrebe SZB-a kako bi se osigurala visoki nivo zaštite zdravlja ljudi i životinja, kao i zaštite i očuvanja životne sredine biodiverziteta, uvođenje obavezne primene osnovnih principa integrisane zaštite bilja za kontrolu štetnih biljnih organizama i alternativnih pristupa i tehnika, kao nehemijske mere zaštite bilja za postizanje održive i konkurentne poljoprivrede.

U ovom zakonu od POGLAVLJA IV do POGLAVLJA I V regulisan je sistem obuke za profesionalne korisnike SZB-ova, distributere i savetnike, korišćenje elektronskih akreditiva odgovarajućeg nivoa za pristup Fitosanitarnom informacionom sistemu, sistem distribucije i prodaje SZB, rukovanje ZSB-ovima, skladištenje i rukovanje ambalažom SZB-a i ambalažnog otpada, održavanje zbirki podataka i vođenje evidencije. POGLAVLJE VI do VII reguliše upotrebu i redovnu proveru opreme za primenu SZB-a, informisanje javnosti i podizanje nivoa svesti za SZB, mere za smanjenje rizika od upotrebe SZB i osnovne principe integrisane zaštite bilja, posebne procedure i korišćenje SZB-ova.

POGLAVLJE IX TAKSE I TROŠKOVI, takse, prekršaji i nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona. POGLAVLJE X ADMINISTRATIVNI I STRUČNI NADZOR I POGLAVLJE XI I XII KAZNENE ODREDBE.

Praksa Republike Slovenije

Na osnovu Zakona o fitofarmaceutskim proizvodima br. 83/12 i Službenog lista br. 35/23 od 27. marta 2023. Ciljevi ovog zakona su korišćenje su da FFS na način koji omogućava razvoj održive i konkurentne poljoprivrede i obezbeđuje nivo visokog nivoa zaštite zdravlja ljudi i životinja i zaštite životne sredine, uvođenje obavezne primene integrisane zaštite bilja od štetnih organizama i promovisanje alternativnih pristupa i tehnika u oblasti njihovog suzbijanja.

Poglavlje II. PROCENA AKTIVNIH SUPSTANCI I REGISTRACIJA FFS-a, član 5. stav 1. do 5. predstavlja Registracija i dozvole FFS, član 7. stav 1. do 9., testovi performansi član 8. stav 1.-3., takse-naknade.

Poglavlje III Član 18. Tretman ambalaže i FFS otpada, pri čemu distributeri i korisnici FFS-a moraju postupati sa ambalažom i FFS otpadom na način utvrđen propisima kojima se uređuje upravljanje otpadom, propisima kojima se uređuje ambalaža i ambalažni otpad, a u slučaju FFS-a, propisi kojima se uređuje upravljanje otpadom FFS-a koji sadrži opasne materije. Član 19 reguliše podatke o korišćenju FFS-a.

Poglavlje V OBUKA iz člana 22, 23, 24, 25, člana 22 uređuje obuku profesionalnih korisnika, prodavaca FS-a i konsultanta FFS-a, kao i drugih lica koja žele da dobiju uverenje o stečenom znanju iz fitomedicine, 23 Uprava bira, na osnovu javnog konkursa, na period od pet godina, nosioci obuke iz člana 22. ovog zakona koji su pravna ili fizička lica i registrovani su za obavljanje. Razvija obrazovnu delatnost i ispunjava uslove vezane za tehničke objekte i opremu, kao i da ima najmanje jednog predavača u radnom ili ugovornom odnosu za svaku od stručnih oblasti fitomedicine, koji je upoznat sa sadržajem i programom obuke iz oblasti fitomedicine i dopunjava uslove iz člana 24. ovog zakona. Član 25. Obuka za tretman FFS-a iz stava 1. člana 22. ovog zakona obuhvata osnovnu i dodatnu obuku. Član 26. Izvođaču obuke Uprava izdaje sertifikat.

Poglavlje VI. OPREMA ZA UPOTREBU FFS-a iz člana 27, 28 do člana 29, ovim poglavljem se uređuje kontrola i sertifikacija opreme. Član 35. Integrisana zaštita bilja od štetnih organizama,

Poglavlje IX. PROFESIONALNE OBAVEZE, ISTRAŽIVAČKI I LABORATORIJSKI RAD iz člana 38., 39. kao i Poglavlje X. PRIKUPLJANJE, OBRADA I KORIŠĆENJE PODATAKA.

Poglavlje 4: Identifikacija i procena budućih uticaja

Najznačajniji uticaji identifikovani za kategoriju uticaja

Kategorije uticaja	Identifikovani relevantni uticaji
Ekonomski uticaji	Uticaj na pristup poslovnim finansijama; Uklonjaju sa tržišta određeni proizvodi (nekvalitetni); Dozvoljavaju se na tržištu određeni proizvodi (kvalitetni);

	Će se stvoriti nova preduzeća.
Administrativni teret	Pojednostavljenje obaveza za pružanje informacija za preduzeća.
Trgovanje	Promena tekućih tokova uvoza.
Investicije	Očekivanja od kompanija da investiraju u nove aktivnosti; Povećanje investicija iz dijaspore; Povećanje direktnih stranih investicija.
Konkurentnost	Promovisanje inovacija i istraživanja.
Regionalni ekonomski uticaji	Uticaj na specifične poslovne sektore.
Opšti ekonomski razvoj	Uticaj na budući ekonomski rast.
Društveni uticaji	Uticaj na obrazovanje radne snage i doživotno učenje.
Upravljanje	Tretiranje svake osobe na jednak način; Bolje informisanje javnosti u vezi određenih pitanja.
Zdravlje i javna bezbednost ¹	Uticaj na živote ljudi, kao što su očekivani životni vek ili stope smrtnosti; Uticaj na kvalitet hrane.
Uticaji na životnu sredinu Ljudsko blagostanje	Uticaj na zdravlje ljudi; Uticaj na kvalitet i bezbednost ljudske hrane.
Uticaj na osnovna prava Jednak tretman	Uticaj na zaštitu opcije za princip jednakosti pred zakonom.
Dobra administracija	Utiče način u kojima administracija donosi odluke (transparentnost, proceduralni rok, pravo na pristup dosijeju, itd.).

¹ Kada ima uticaja na javno zdravlje i bezbednost, onda redovno ima uticaja na životnu sredinu.

EKONOMSKI UTICAJI

Uticao na pristup u finansijama za biznis

Uspostavljanjem ovih politika ili izradom novog Zakona SZB-ova, cilj će biti unapređenje tržišta kvalitetnim SZB-ova, što će nesumnjivo uticati na očuvanje zdravlja ljudi, životinja i biljaka. Ovom politikom neki poljoprivredni proizvodi će biti konkurentni na tržištu u pogledu kvaliteta i bezbednosti hrane.

Uklanjanje sa tržišta određenih proizvoda

Minimiziranje prometa i upotrebe nekvalitetnih SZB-ova zavisi od uvoza i prometa kvalitetnih SZB-a i njihovog plasmana na tržište, što će uticati na uklanjanje nekvalitetnih SZB-ova sa tržišta i njihovo nekorišćenje od strane proizvodnih poljoprivrednika.

Dozvola za promet određenih proizvoda

Dozvola za trgovanje SZB-ova biće u skladu sa standardnim kriterijumima i procedurama određenim Zakonom SZB-ova.

Stvaranje novih preduzeća

Uvoz i trgovanje kvalitetnih SZB-ova može da podstakne interesovanje novih preduzeća za korišćenje kvalitetnih proizvoda, koji se mogu registrovati kao operateri (uvozna i trgovačka preduzeća) za SZB.

Davanje informacija za preduzeća

Davanje informacija za preduzeća, vezano sa svim procedurama i kriterijumima za registraciju SZB-ova u listu SZB-ova na Kosovu, biće pojednostavljene, informisanjem zainteresovanih strana (biznisa), kroz distribuciju informacija u različitim elektronskim oblicima, obuhvatajući i web stranicu MPŠRR-a.

Raznolikost-varijabilnost trenutnih tokova uvoza

Promena trenutnog toka uvoza SZB-a biće moguća kroz podršku lokalnim uvoznicima i trgovcima, koji će moći da snabdevaju poljoprivrednike kvalitetnim SZB-ovima koji rezultiraju visokom proizvodnjom i kvalitetom.

Investicije kompanija u nove delatnosti

Trenutno na Kosovu postoji nekoliko ekonomskih operatera licenciranih za uvoz i trgovinu SZB-ova, koji se nalaze na Listi SZB-ova na Kosovu, međutim iste kompanije takođe imaju za cilj da unaprede standarde u pogledu trgovine, očuvanja, skladištenja i distribucije sredstva za zaštitu bilja. Međutim, treba napomenuti da je razvoj ostalih sektora za uvoz i promet SZB-ova usko vezan za ulaganja u povećanje stručnih i tehničkih kapaciteta u proizvodnim kompanijama SZB-ova.

Investicije iz dijaspore

Preko zakonskim putevima izradom novog Zakona za SZB otvoriće se prostor za stranke koje imaju za cilj ulaganja u razvoj SZB-a sektora u našoj zemlji, a to mogu biti i spoljni operateri iz dijaspore koji će imati mogućnost ulaganja u sektor uvoza i trgovine SZB-ova. Investicije u sektor SZB-ova iz dijaspore u našoj zemlji će uticati na podizanje standarda kvaliteta uvoza i trgovine SZB-ova na osnovu prakse različitih zemalja sveta iz kojih dolaze investitori.

Direktne strane investicije

Dalja strana ulaganja u SZB sektoru će biti moguća, jer je trenutno nemoguće pokriti naše tržište SZB-om, tako da ova situacija može podstaći strane kompanije za uvoz i trgovinu SZB-a da direktno ulažu u našoj zemlji.

Promovisanje inovacija i istraživanja

Istraživanje i identifikacija kvalitetnih i odgovarajućih SZB-ova u različitim klimatskim uslovima biće sprovedena kroz laboratorijske analize, a stvoriće se i mogućnosti za promociju njihovih kvaliteta kroz savetodavne usluge poljoprivrednicima.

Utica j u poslovnnim sektorima

Poboljšanje zakonske regulative za SZB će stvoriti mogućnosti za uspešan razvoj sektora SZB-a, stvarajući prostor za preduzeća koja uvoze i trguju kvalitetnim SZB-ovima za poljoprivrednike koji će uticati na uspešan razvoj poslovanja u sektoru SZB-ova.

Utica j na budući ekonomski rast

Snabdevanje tržišta kvalitetnim SZB-om će uticati na ekonomski razvoj na nivou zemlje, utičući na rast biljne proizvodnje u našoj zemlji.

DRUŠTVENI UTICAJI

Utica j na obrazovanje

Razvoj i edukacija stručnog i tehničkog kadra biće završena kroz pohađanje obuka koje organizuju relevantne institucije u cilju pripreme stručnog kadra, koji će doprineti razvoju SZB sektora u budućnosti.

Tretman i ravnopravnost pojedinaca

Fizička ili pravna lica kojać se baviti uvozom ili prometom SZB-a, biće ravnopravna bez polnih razlika, etničke pripadnosti ili veroispovesti, poštujući pravila koja će biti određena Zakonom SZB-ova.

Javno nformisanje

Svi zainteresovani (javnost) biće obavješteni o pravilima ili kriterijumima koji će biti predstavljeni u novom Zakonu o javnim preduzećima, koji će biti objavljen na sajtu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja.

Utica j na živote ljudi

Snabdevanje poljoprivrednika kvalitetnim SZB-ovima podrazumeva efikasnu upotrebu proizvoda sa vrednostima kvaliteta koje utiču na lanac ishrane, koji biljni proizvodi nesumnjivo imaju uticaj na zdravu ishranu stanovništva i uticaj na očekivani životni vek.

Uticaoaj na kvalitet hrane

Od dobijenih proizvoda će biti uticaja na obezbednost primarne ishrane stanovništva i bezbednost što će uticati na opšte javno zdravlje, što podrazumeva da je to nacionalni interes u našoj zemlji.

UTICAJI NA ŽIVOTNU SREDINU

Kontinuirana upotreba SZB-ova ima uticaoaj na zagađenje zemljišta i vode, kao rezultat akumulacije hemijskog ostataka koja mogu da promene ekosistem.

Uticaoaj na kvalitet i bezbednost hrane

Poboljšanje i upravljanje sistema kontrole SZB-ova na tržištu podrazumeva obezbeđivanje kvalitetnih SZB-ova od kojih će se dobijati zdravi biljni proizvodi visoke nutritivne vrednosti, što će direktno uticati na poboljšanje zdravlja ljudi, životinja i biljaka.

OSNOVNA PRAVA

Princip i jednakost

Pravne garancije i socijalne odredbe obezbediće jednaka prava za sve strane.

Uticaoaj na osnovna prava i dobro upravljanje

Sa poboljšanjem ove politike administrativne procedure će biti transparentnije, eliminisane preterane birokratske procedure i određivaće se procesni rokovi za rešavanje predmeta.

Lični podaci – će imati uticaoaj/promene na prava pojedinaca i lične podatke.

Opcija 1, nije poželjna zbog potencijalnih posledica po registraciju, trgovinu i korišćenje SZB-a sa sadašnjim zakonskim okvirom. Izbor ove opcije će podrazumeti prihvatanje nedostatka koherentnog i sveobuhvatnog pristupa u oblasti zaštite bilja, odnosno SZB-ova. Glavni ciljevi javnih javnih SZB-ova ne bi bili postignuti, kao i uloge i odgovornosti svih aktera obuhvaćenih u sektor SZB-ova će nastaviti biti nejasni i bice nedovoljan fokusne u vezi SZB-ova. Ova opcija ne

pruža mogućnosti za postizanje ciljeva smanjenja administrativnog opterećenja, jer ne predviđa nikakve intervencije.

Opcija 2, imala bi poboljšanje i laku jasnoću odredbi za SZB sa jedne strane, ali bez adresiranja opcija politike i razvoja određenih u Poglavlju 1 ovog dokumenta. Prednosti povezane sa ovom opcijom su samo to što će biti više pojašnjenja regulisanih zakonodavstvom. Objedinjavanjem svih postojećih zakona na jednom mestu, poboljšala bi se jednostavnost za zainteresovane strane koje traže zakon da razumeju svoje obaveze. Ako se odabere opcija 2, bit će propuštene ključne mogućnosti za rešavanje velikih nedostataka u postojećem zakonodavstvu i problema zbog nedostatka opštih politika opisanih u ovom dokumentu, posebno nedovoljnog fokusa u vezi sa SZB-ovima.

Ograničene intervencije predviđene ovom opcijom, u smislu administrativnog opterećenja, dale bi površne efekte u smislu smanjenja pravnog opterećenja. Nemogućnost zakonskih izmena ne dozvoljava pojednostavljenje procedura, smanjenje poreza, ali i skraćivanje vremena za usluge. Što više, sadašnji pravni okvir ne promovise elektronsku komunikaciju, što dodatno otežava napore za digitalizaciju, koja predstavlja najprikladnije sredstvo za smanjenje administrativnog opterećenja.

Opcija 3, predviđa stvaranje horizontalnog, transparentnog, sveobuhvatnog i jasnog regulatornog okvira zasnovanog na dobrom upravljanju u skladu sa međunarodnim standardima, fokusiranog na dugoročne preventivne mere, kako je predviđeno Uredbom (EU) br. broj 1107/2009. Ova opcija očekuje se da će imati jasniji i direktniji uticaj, jer će omogućiti zakonodavne promene u politici javnog upravljanja i ponuditi veću fleksibilnost i manje administrativno opterećenje.

Ekonomski uticaji očekuju se da budu pozitivni. Prvo, su očekivane koristi od smanjenja nivoa maksimalni dozvoljeni ostaci - MDO i poboljšanja zdravstvenog stanja biljaka u zemlji, u smislu direktne finansijske koristi od smanjenja pojave biološki štetnih agenasa. Poboljšano zdravstveno stanje biljaka će takođe doprineti poboljšanju lokalne poljoprivredne proizvodnje kroz veću vrednost proizvodnje i nove mogućnosti zapošljavanja.

Iako se ne može očekivati visok rast zaposlenosti, pretpostavlja se da će se stopa zaposlenosti blago povećati sa snažnijim uticajem na duži rok. Očekuje se da će biti potrebno više

kvalifikovanog kadra, ali će i u ovom slučaju efekti biti vidljivi na duži rok. Shodno tome, stručno obučeno i napredno osoblje može imati veće plate.

Znanja za SZB bi trebalo da se fokusira na poboljšanje informacija o većim rizicima po zdravlje ljudi, životinja i životnu sredinu od novih SZB-ova.

Štaviše, obaveze za operatere su mnogo jasnije i dugoročno olakšavaju proceduru administracije. Ove promene u politici javnih preduzeća će uticati na poboljšanje stanja u ovom sektoru, što će doprineti pre svega većoj vrednosti proizvodnje i konkurentnosti, a samim tim povećati nove mogućnosti koje utiču na tržište. Predložena opcija će olakšati proces registracije, trgovanja i korišćenja SZB-a.

Takođe, imaće pozitivan efekat na preduzeća za domaća i strana ulaganja, zbog boljeg položaja sektora SZB-ova u zemlji. U suštini, očekuje se da će pozitivan privredni rast biti determinisan većom produktivnošću i potencijalom rasta domaće poljoprivredne proizvodnje. Očekuje se da će očekivani doprinos privredi dati efekta smanjenjem uvoza i povećanjem doprinosa mogućem smanjenju inflacije.

Uticao će biti pozitivan, u smislu koristi od postizanja održivih standarda za SZB. Ovo dugoročno može doprineti poboljšanju poljoprivredne produktivnosti i smanjenju siromaštva u ruralnim područjima kroz veću vrednost proizvodnje i nove mogućnosti zapošljavanja. Obrazovanje farmera za održivo korišćenje SZB-a treba da bude usmereno na adekvatno znanje za SZB, principima biobezbednosti, interakciji između SZB i zdravlja ljudi, dobrim praksama za održivo korišćenje i zaštiti životne sredine.

Sa druge strane, ova opcija predviđa zakonske izmene, omogućava nam da uskladimo odredbe o pružanju usluga sa zahtevima ZJN, što će dovesti do prilagođavanja tarifa, a i poboljšanju usluga što se tiče vremena.

Štaviše, zakonske promene nam omogućavaju da razvijemo procedure koje će nam omogućiti da u bliskoj budućnosti u potpunosti digitalizujemo dotične usluge. Ova opcija omogućava direktno rešavanje administrativnog tereta.

Poglavlje 5: Komunikacija i konsultacije

Rezime komunikacijskih i konsultativnih aktivnosti sprovedenih za koncept dokumenta

Proces konsultacija cilja:

- [Dajte informacije ovde:
- [Kad KD se šalje za javne konsultacije, kolona za budžet treba da se izbriše];
- [Kad KD se šalje za javne konsultacije, naslov kolone 'Indikativni rok' treba da se promeni u 'Vremenski rok'].

Glavni cilj	Ciljna grupa	Aktivitet	Komunikacija/obaveštenje	Indikativni rok	Potrebni budžet	Odgovorno lice
Konsultacije za definisanje problema.	Sve zainteresovane strane.	Prvi javni sastanak.	Obaveštenje poslato putem zvanične e-pošte.	00.00.00	MPŠRR	Selvije Blakaj-Gashi
Preliminarne međuministarske konsultacije.	Relevantne institucije prema članu 7. pravilnika rada Vlade.	Slanje nacрта KD.	Preko službene elektronske pošte.			
Javna pismena konsultacija.	Relevantni podsticaji, zainteresovane strane.	Objavlivanje nacрта KD-a na portalu za javne konsultacije.	Objavlivanje na veb stranici i na Fejsbuk nalogu MPŠRR-a i obaveštenje za lokalne medije.			

Rezime javnih aktivnosti za Koncept dokument

1. Početna organizacija sa zainteresovanim stranama 12.05.2023, pozivi za učešće su poslali ovim institucijama: MPŠRR-u, AHV-u, Poljoprivrednim fakultetima, Carini, kao i Udruženju za poljoprivredne impute
2. Dok, pozivu za učešće odazvale su se sledeće institucije: Udruženje za poljoprivredne impute, Poljoprivredni fakultet i Carine.
3. Radna grupa je predstavila učesnicima početak rada Koncept dokumenta, koji ima za cilj kreiranje politike za bolje upravljanje i kontrolu javnih preduzeća uopšte, koja se uvoze i trguju iz inostranstva na Kosovu.

Tokom sastanka sa zainteresovanim stranama, preporučeno je da svi njihovi predlozi budu prosleđeni putem njihove e-mail adrese.

2. Preliminarne međuministarske konsultacije od datuma: ///

3. Objavljivanje na onlajn platformi od datuma: ///,

Saopštenje o tome na društvenoj mreži Fcb MPŠRR-a, a zajedno sa ovim i izrada obaveštenja (vesti) za veb stranicu MPŠRR-a i mediji.

Sve publikacije u medijima u vezi sa temom koncept dokumenta biće priloženi putem linkova u ovom konceptu.

Poglavlje 6: Poređenje opcija

Opcija 1, nije poželjna zbog potencijalnih posledica u vezi sa registracijom, ponovno registracij, trgovinom i korišćenjem SZB-a sa sadašnjim pravnim okvirom. Ne promena trenutne situacije prema ovoj opciji, će nastaviti da ciljevi za SZB ne postignu. Štaviše, odgovornosti aktera obuhvaćenih u sektor SZB-ova i dalje će biti nejasne u vezi sa registracijom, reregistracijom, trgovinom i korišćenjem SZB-ova.

Opcija 2, bi imala blago poboljšanje i pojašnjenje odredbi za SZB, ali bez adresiranja opcija politike. U okviru ove opcije, biće više pojašnjenja regulisanih zakonodavstvom i poboljšanje za zainteresovane strane kojim bi razumeli svoje obaveze.

Opcija 3, predviđa novi Nacrt zakona u skladu sa međunarodnim standardima, fokusiran na dugoročne preventivne mere, kako se predviđa iz Uredbe (EU) br. 1107/2009. Ova opcija će imati jasniji uticaj na politiku zaštite bilja, odnosno SZB-ova, nudi veću fleksibilnost i manje administrativno opterećenje. Politike za zaštitu bilja, odnosno SZB-ova će doprineti većoj vrednosti proizvodnje i konkurentnosti, čime će se povećati nove mogućnosti koje utiču na tržište.

Predložena opcija ima direktan uticaj na smanjenje uticaja SZB-a na zdravlje ljudi, životinja i zagađenje životne sredine. Svako smanjenje zdravlja ljudi, životinja i zagađenja životne sredine bi posledično smanjilo povezane rizike po javno zdravlje. Dakle, uticaj će biti pozitivan, u smislu koristi od postizanja održivih standarda za zdravlje ljudi, životinja i zagađenja životne sredine i ispunjavanja održivih standarda za SZB-ove.

Edukacija farmera za pravilnu upotrebu SZB-ova će biti orijentisana na adekvatno poznavanje SZB-a, principa biobezbednosti, interakcije između SZB-a i biljaka, zdravlja ljudi i životinja i dobre prakse za korišćenje SZB-ova.

Poglavlje 6.1: Planovi sprovođenja za različite opcije

Za ispunjenje obaveza koje proizilaze iz Zakona za SZB-ove i adresiranje neki od uzroka problema, Opcija 3 predviđa:

- Stvaranje sveobuhvatnog regulatornog okvira u skladu sa međunarodnim standardima, fokusiranog na dugoročne preventivne mere, predviđene Uredbom (EU) br. 1107/2009;
- Povećanje budžetskih prihoda;
- Nudi veću fleksibilnost i manje administrativno opterećenje;
- Politike za poboljšanje stanja zaštite bilja, odnosno SZB-ova će doprineti što većoj vrednosti proizvodnje i konkurenciji, čime će se povećati nove mogućnosti koje imaju efekte na tržištu;
- Smanjenje SZB-ova koje bi smanjilo rizike po zdravlje ljudi, životinja i zaštitu životne sredine i ispunjavanje održivih standarda za SZB;
- Edukacija žena SZB-ova će biti orijentisana na: pravilnu upotrebu, principe biobezbednosti, interakciju između SZB-ova i zdravlja ljudi, životinja i životne sredine;
- Povećanje budžeta i angažovanje dodatnih inspektora za nadzor nad sprovođenjem zakona za SZB-ove.

Plan sprovođenja za Opciju 2

Svrha Politike	Opcija 2 predviđa stvaranje sveobuhvatnog regulatornog okvira u skladu sa međunarodnim standardima, fokusiranog na dugoročne preventivne mere, kako je predviđeno Uredbom (EU) br. 1107/2009. Ova opcija će imati jasniji uticaj na politiku SZB-ova, nudi veću fleksibilnost i manje administrativno opterećenje.		Očekivani iznos troškova
Strateški cilj	- Unapređenje politika bezbednosti hrane i njihovo usklađivanje sa standardima EU-a, koji imaju za cilj da obezbede visok nivo ishrane ljudi i zdravlja biljaka kroz održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja.		
	Proizvod, delatnost, godina i odgovorna organizacija/odeljenje.		
Specifični cilj br.1	Proizvod 1.1	Bolja institucionalna koordinacija između centralnog nivoa i zainteresovanih strana	

Registracija, uvoz, očuvanje i stavljanje na tržište SZB-ova treba da se obavlja u skladu sa zakonodavstvom EU-a.									Institucija /departamenti përgjegjës
	Aktivnost 1.1.1 Priprema Odluke i Sertifikata za ovlašćenje Izrada baze podataka za registrovane SZB-a.	X	X	X	X	X	X	X	MPŠRR DPPT /
Specifični cilj br.2 Podizanje kapaciteta za sprovođenje Zakona za SZB-ove I	Proizvod 2.1	Bolja institucionalna koordinacija između centralnog nivoa (MPŠRR, PIK, AHV i druge relevantne institucije)							
			Godi na 1	Godi na 2	Godi na 3	Godi na 4	Godi na 5		Institucija /odgovorni departament

inspekcije posle registracije.		Aktivnost 2.1.1 Bolja međuinstitu cionalna koordinacija između MPŠRR, PIK, AHV, Fakulteta poljoprivred e i veterine (FPV), Carine, sa ciljem harmonizacij e i unapređenja politika za SZB sektor.	X	X	X	X	X	MPŠRR DPPT / PIK/AHV itd.	
	Proizvod i 2.2	5 obuka osoblja MPŠRR-a i 5 stručnog osoblja PIK-a							
		Aktivnost 1.2.1 Stručne obuke osoblja MPŠRR, PIK.	X	X	X	X	X		
		Aktivnost 1.2.2 Organizacija prve i druge obuke.		X				MPŠRR DPPT / PIK	
		Aktivnost			X			MPŠRR	

		1.2.3 Organizacija treće, četvrte i pete obuke.						DPPT / PIK	
Specifični cilj br.3	Proizvod 3.1	Kampanja za poboljšanje upotrebe SZB-ova.							
Zaštita lokalnih farmera od uvoza i trgovine nekvalitetni m SZB- ovima i podizanje svesti o ulozi i značaju SZB-ova.		Aktivnost 3.1.1 Informisanje poljoprivredn ika o registrovanim SZB-ova proizvodima i njihovoj upotrebi.		X	X			MPŠRR AHV / Opštine	
Specifični cilj br.4	Proizvod 4.1								
Stvaranje sistema obavezne obuke za profesional ne korisnike SZB-ova.		Aktivnost 4.1.1 Održavanje obuka na osnovu zakonodavstv a koja će se pripremiti. Aktivnost 4.1.2 Biće snadbeveni profesionalni kandidati sa	X				X	MPŠRR PVF	

		sertifikatima za profesionalnu upotrebu SZB-ova.							
Specifični cilj br.5	Proizvod 5.1								
Oprema za profesionalnu upotrebu za primenu SZB-ova, koju treba registrovati i pregledati u redovnim intervalima, u cilju postizanja visokog nivoa zaštite zdravlja ljudi i životne sredine.		Aktivnost 5.1.1 Sa regulacijom zakonske regulative izvršiće se pregled i ispitivanje opreme koja se koristi za sredstva za zaštitu bilja. Aktivnost 5.1.2 Ovi uređaji će biti sertifikovani.						MPŠRR	

Za unapređenje SZB sektora, Opcija 3 predviđa izradu novog zakona za SZB-ove, kojić biti u skladu sa Uredbom (EU) br. 1107/2009, koji neće eliminisati uzroke i posledice definisanja problema:

Ovaj zakon bi se bavio pitanjima koja su neregulisana ili imaju pravne praznine. Kroz njih, novi zakon za SZB će stvoriti sveobuhvatan regulatorni okvir u skladu sa međunarodnim

standardima, kao što je predviđeno Uredbom (EU) br. 1107/2009 i imaće uticaj na poboljšanje registracije, upotrebe i trgovine SZB-ova. vrednost proizvodnje i konkurencije.

Novi nacrt zakona će odrediti:

- Stvaranjem sveobuhvatnog regulatornog okvira u skladu sa međunarodnim standardima, fokusiranog na dugoročne preventivne mere, kako je predviđeno Uredbom (EU) br. 1107/2009;
- Upotrebljivi jezik tokom novog nacrta, promovisaće elektronsku komunikaciju, a time i digitalizaciju usluga;
- Politike za unapređenje stanja zaštite bilja, odnosno SZB-ova će doprineti većoj vrednosti proizvodnje i konkurenciji, čime će se povećati nove mogućnosti koje imaju efekte na tržište;
- Smanjenje SZB-ova koje bi smanjilo rizike po zdravlje ljudi, životinja i zaštitu životne sredine i ispunjavanje održivih standarda za SZB;
- Edukacija žena SZB-ova će biti orijentisana na: za pravilnu upotrebu, principe biosigurnosti, interakciju između SZB-ova i zdravlja ljudi, životinja i životne sredine;
- Povećanje budžeta i angažovanje dodatnih inspektora za nadzor nad sprovođenjem zakona za SZB-ove;
- Uloga i obaveze preduzeća/operatora SZB-ova, stručnjaka i kontrolnih agencija uključenih u sprovođenje mera za SZB;
- Zahtevi za znanje SZB-ova za preduzeća, SZB operatere, profesionalce i osoblje koje se bavi SZB-ovima kako bi se povećala svest o potencijalnim pretnjama koja se vezuje sa SZB-ovima;
- Mere biološke bezbednosti na farmi za smanjenje kontaminacije od SZB-ova na farmi;
- Opšta pravila kontrole SZB-ova;
- Propis u vezi sa opsežnim nadzorom, da se poveća nadzor uz obezbeđivanje da se resursi koriste što je moguće efikasnije;
- Da se pojasne osnovni principi i ciljevi za identifikaciju, registraciju i praćenje SZB-ova;
- Pravila za registraciju SZB-ova;

- Da se pojasne pravila za transport SZB-a kako bi se bolje odrazio trenutni rizik od SZB-a, uzimajući u obzir odgovornosti operatera i nadležnih organa u pogledu kretanja onih koji rade sa SZB-ovima;
- Pravila za nekomercijalno kretanje/eksperimentalne oblasti SZB-ova;
- Odredbe za prekršaje u svim oblastima navedenim u Uredbi EU-a br. 1107/2009.

Plan sprovođenja za Opciju 3

PLAN SPROVOĐENJA ZA OPCIJU 3								
Svrha Politike	Opcija 3 predviđa stvaranje sveobuhvatnog regulatornog okvira u skladu sa međunarodnim standardima, fokusiranog na dugoročne preventivne mere, kako je predviđeno Uredbom (EU) br. 1107/2009. Ova opcija će imati jasniji uticaj na politiku SZB-ova, nudi veću fleksibilnost i manje administrativno opterećenje.							
Strateški cilj	Unapređenje politika bezbednosti hrane i njihovo usklađivanje sa standardima EU-a, koje ciljaju da obezbede visok nivo ishrane ljudi i zdravlja biljaka kroz održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja.							
Specifični cilj 1: Registracija, uvoz, očuvanje i stavljanje na tržište SZB-a treba da se obavlja u skladu sa zakonodavstvom EU-a.	Proizvod 1.1	Zakon za SZB-ove izrađen						
			2024	2025	2026	2027	2028	Institucija/Odgovorni Departament
		Aktivnost 1.1 Izrada zakona	X					MPŠRR/AHV
		Aktivnost 1.3 Izrada podzakonskih akata.		X				MPŠRR/AHV
	Proizvod 1.2	Baza podataka za SZB-ove						
		Aktivnost 1.3.1 Stvaranje i ažuriranje podataka za						MPŠRR

		SZB-ove						
	Proizvod 1.3	Uloga i sastav komisije za SZB-ove						
		Aktivnost 1.4.1 Formiranje komisije SZB-a, koja svojom preporukom omogućava registraciju SZB-ova u listu SZB-ova Kosova.		X		X		MPŠRR/AHV/PIK
Specifični cilj 2: Podizanje kapaciteta za sprovođenje Zakona za SZB-ove i inspekcije posle registracije.	Proizvod 2.1	Povećanje bezbednosti SZB-ova preko fitosanitarnih inspektora na teritoriji Republike Kosovo						
		Aktivnost 2.1.1 Inspektora za nadzor nad sprovođenjem Zakona.		X				MPŠRR/AHV
		Aktivnost 2.2.1 Organizacija i održavanje obuka.		X		X		MPŠRR/AHV
Specifični cilj 3: Zaštita lokalnih farmera od uvoza i trgovine	Proizvod 3.1	Kampanja promocije kvalitetnih SZB-ova i njihove uloge u biljnoj proizvodnji						
		Aktiviteti 3.1.1 Promovisan						

<p>nekvalitetnim SZB-ovima i podizanje svesti za ulogu i značaj SZB-ova.</p>		<p>je kvalitetnih SZB-ova kroz savetodavne usluge organizovane od strane centralnog i lokalnog nivoa u cilju distribucije informacija u vezi sa ulogom i značajem kvalitetnih SZB-ova.</p>						<p>MPŠRR/DSUT/udruženja i farmeri</p>
<p>Specifični cilj 4: Stvaranje sistema obavezne obuke za profesionalne korisnike SZB-a</p>	<p>Proizvod 4.1</p>	<p>Aktivnost 4.1.1 Određivanje odgovornog državnog mehanizma koji će imati glavnu ulogu za obuku i sertifikaciju profesionalnih korisnika SZB-ova.</p>		<p>X</p>				<p>MPŠRR, Poljoprivredni Fakultet</p>

Poglavlje 6.2: Tabela poređenja sa tri opcije

[Dajte kratak narativni pregled svih tri opcija. Takođe, predstavite izabranu opciju i glavne razloge zašto je izabrana].

Poređenje opcija:

Metod poređenja:			
Relevantni pozitivni uticaji			Relevantni pozitivni uticaji SZB
		<p>Povećanje budžeta za obuku i profesionalizaciju fitosanitarnih inspektora za kontrolu SZB-ova;</p> <p>Bolja međuinstitucionalna koordinacija između MPŠRR-a, PIK, AHV, Poljoprivredno-veterinarskog fakulteta (PVF), Carine, kompanija, kao i Udruženja poljoprivrednih inputa u cilju usaglašavanja i unapredna politika za SZB sektor;</p> <p>Stručne obuke osoblja MPŠRR-a, PIK, AHV, itd. Podizanje svesti poljoprivrednika kroz organizaciju kampanje i senzibilizaciju odgovornih institucija o ulozi SZB sektora.</p>	<p>Stvaranje jedinstvenog, horizontalnog, transparentnog, sveobuhvatnog i jasnog regulatornog okvira zasnovanog na međunarodnim standardima za SZB-ove;</p> <p>Smanjenje upotrebe i nelegalne trgovine SZB-ovima u zemlji;</p> <p>Poboljšanje zdravstvenog stanja biljaka i doprinos u kontroli SZB-ova;</p> <p>Povećanje poljoprivredne produktivnosti i pomoć razvoju poljoprivrednog sektora i unapređenje privrednog rasta;</p> <p>Povećanje konkurentnosti nacionalne proizvodnje;</p> <p>Omogućavanje procesa registracije i preregistracije SZB-ova;</p>

							Smanjenje troškova i vremena za stranke, što se tiče administrativnog opterećenja;		
							Pojednostavljenje procedure, uklanjanje nepotrebnih zahteva za informaciju;		
							Smanjenje troškova teškoća stranaka.		
Relevantni negativni uticaji									
Procena očekivanog uticaja na budžet	Godina 1	Godina 2	Godina 3	Godina 1	Godina 2	Godina 3	Godina 1	Godina 2	Godina 3
Završetak									

Poglavlje 7: Zaključci i budući koraci

Za poboljšanje registracije, trgovanja i korišćenja SZB-ova, Opcija 3 predviđa izradu novog zakona za SZB, koji će biti u skladu sa Uredbom (EU) br. 1107/2009, koji bi eliminisao uzroke i posledice definisanja problema. Ovaj zakon bi se bavio pitanjima koja su neregulisana ili imaju zakonske praznine. Kroz ovaj novi zakon za SZB, stvoriće sveobuhvatan regulatorni okvir u

skladu sa međunarodnim standardima, kao što je predviđeno Uredbom (EU) br. 1107/2009, i imaće uticaj na unapređenje SZB sektora, vrednosti proizvodnje i konkurenciju.

Novi nacrt zakona će odrediti:

- Stvaranje sveobuhvatnog regulatornog okvira u skladu sa međunarodnim standardima za SZB, kao što je predviđeno Uredbom (EU) br. 1107/2009;
- Nudi veću fleksibilnost i manje administrativno opterećenje;
- Politike za poboljšanje stanja zaštite bilja, odnosno SZB-a će doprineti najvećoj vrednosti proizvodnje i konkurencije, čime će se povećati nove mogućnosti koje imaju efekte na tržištu;
- Smanjenje SZB-ova koje bi smanjilo rizike po zdravlje ljudi, životinja i zaštitu životne sredine i ispunjavanje održivih standarda za SZB-ove;
- Edukacija žena SZB-ova će biti orijentisana na: poštnu upotrebu, principe biobezbednosti, interakciju između SZB-ova i zdravlja ljudi, životinja i životne sredine;
- Povećanje budžeta i angažovanje dodatnih inspektora za nadzor nad sprovođenjem zakona za SZB-ove;
- Ulogu i obaveze preduzeća/operatora SZB-ova, stručnjaka i kontrolnih agencija uključenih u sprovođenje mera za SZB-ove;
- Zahtevi za znanje SZB-ova za preduzeća, operatere SZB-a, profesionalaca i osoblje koje se bavi SZB-ovima kako bi se povećala svest o potencijalnim pretnjama u vezi sa SZB-ovima;
- Mere biobezbednosti na farmi za smanjenje kontaminacije od SZB-ova na farmi;
- Opšta pravila kontrole SZB-ova;
- Smanjenje administrativnog opterećenja, kroz smanjenje troškova i vremena za javne usluge vezane sa SZB-ovima;
- Propisi u vezi sa opsežnim nadzorom, da se poveća nadzor uz obezbeđivanje da se resursi koriste što je moguće efikasnije;
- Da se ojasne osnovni principi i ciljevi za identifikaciju, registraciju i praćenje SZB-ova;
- Pravila za registraciju SZB-ova;
- Da se pojasne pravila za transport SZB-ova kako bi se bolje odrazio trenutni rizik od SZB-a, uzimajući u obzir odgovornosti operatera i nadležnih organa u vezi sa kretanjem i koji rade sa SZB-ovima;

- Pravila za nekomercijalno kretanje/eksperimentalne oblasti SZB-ova;
- Odredbe za prekršaje u svim oblastima navedenim u Uredbi EU br. 1107/2009;
- Dopuna-izmena Zakona br. 04/L-26 za SZB, čime bi se eliminisali uzroci i posledice pomenute u definiciji problema.

Ovaj zakon bi adresirao pitanja koja su neregulisana ili imaju zakonske praznine. Ovim izmenama će se preciznije regulisati pravično i održivo upravljanje SZB-ova.

Osnova za izradu zakona

Uzimajući u obzir zdravlje potrošača, ekonomski razvoj zemlje i zaštitu životne sredine, Evropski parlament i Savet su u oktobru 2009. godine usvojili Uredbu (EU) 1107/2009 u vezi sa stavljanjem na tržište SZB-a, kao i ukidanje Direktiva Saveta 79/117/EEC i 91/414/EEC. Zakon za SZB-ve je proizvod ove uredbe. Svrha ove uredbe je da se obezbedi visok nivo zaštite zdravlja ljudi i životinja i životne sredine i da se unapredi funkcionisanje unutrašnjeg tržišta usklađivanjem pravila za stavljanje SZB-a u promet, uz istovremeno unapređenje poljoprivrednih proizvoda.

Stoga je veoma neophodno da se stari Zakon SZB-ova na Kosovu da se približava sa Uredbom (EU) 1107/2009.

Opcija 3 može se baviti svim gore navedenim problemima na odgovarajući način i treba da postigne glavne ciljeve pružanja jasnoće i koherentnosti sveukupne strategije i okvira. Očekuje se da će imati jasnije i dublje uticaje jer će omogućiti zakonodavne promene u politici SZB-ova. Prilika je da budu efikasniji na duži rok za zainteresovane strane u SZB sektoru.

Opcije 1 i 2 se ne smatraju relevantnim i uporedivim sa opcijom 3 jer ne bi dovele do promena u opcijama politike, pristupu i razvoju, kao ni u skupu principa koherentnosti ili sveobuhvatnog pristupa, pa stoga ne bi bilo suštinskih promena u politici SZB-ova.

Buduća procena

Praćenje će se vršiti kroz postojeće strukture i Departamenta za zaštitu bilja u saradnji sa zainteresovanim licima. Takođe, Smernica za procenu zakonodavstva koji je usvojen 2015. godine i svake godine sprovodi nekoliko procena pod okriljem Strategije za bolju regulaciju.

Dodatak 1: Obrazac za procenu ekonomskog uticaja

Radna mesta ²							Nema
Da li će se povećati broj raspoloživih radnih mesta?	x	Nizak	Visok				Poboljšanje sektora SZB-ova doprinosi poboljšanju biljne proizvodnje i novim mogućnostima zapošljavanja. Stoga, nivo zaposlenosti može se povećati sa snažnijim uticajem na duži rok.
Da li će se smanjiti broj raspoloživih radnih mesta?		Nizak	Nizak	x			
Da li će biti uticaja na nivo plaćanja?		Nizak	Nizak				Stručno i prethodno obučeno osoblje dobijaće veće plate.
Da li će to uticati na lakoću pronalazajenja posla?		Nizak	Nizak	x			Bez specifičnih efekata.
Obavljanje poslova	x	Nizak	Visok				Investicije na unutrašnjem tržištu i izvozni zahtevi

² Kada ima uticaj na radu, biće i socijalnih uticaja.

Dodatak 2: Obrazac za procenu društvenog uticaja

Radna mesta ³	Da li će se povećati broj raspoloživih radnih mesta?		Nizak	Nizak	Poboljšanje stanja SZB sektora doprinosi poboljšanju lokalne proizvodnje useva, kao i smanjenju siromaštva u ruralnim područjima kroz veću vrednost proizvodnje i nove mogućnosti zapošljavanja. Stoga, nivo zaposlenosti može se povećati sa snažnijim uticajem na duži rok.
	Da li će se smanjiti broj raspoloživih radnih mesta?	x	Nizak	Nizak	Bez specifičnih smanjenja
	Da li su pogodena radna mesta u određenom poslovnom sektoru?	x	Nizak	Nizak	Poseban uticaj na sektor zaštite bilja.
	Da li će biti uticaja na nivo plaćanja?	x	Nizak	Nizak	Stručno i prethodno obučeno osoblje dobijaće veće plate.
Regionalni socijalni uticaji	Da li su društveni uticaji koncentrisani u određenom regionu	x	Nizak	Nizak	Će se sprovesti celom Kosovu bez unapred

									biti dostupni javnosti.
									Bez uticaja.
									Može imati pozitivan uticaj na civilno društvo.
									Bez direktnog uticaja na živote ljudi.
									Poboljšanje SZB sektora može imati pozitivan efekat, u smislu koristi od postizanja održivih standarda koji su bezbedni za ljude, životinje i životnu sredinu.
									Pravilna upotreba SZB ne ugrožava zdravlje ljudi, životinja i vodenih i kopnenih živih organizama.
									Bez zdravstvenog uticaja.
									Bez zdravstvenog uticaja.
									Pravilna upotreba SZB ne ugrožava zdravlje
Bezbednost i javno zdravlje ⁴	Da li opcija utiče na način rada kako funkcionišu političke stranke?		x						
	Da li će imati uticaj na civilno društvo?	Nizak	x					Nizak	
	Da li će imati uticaj na živote ljudi, kao što su očekivani životni vek ili stopa smrtnosti?		x						
	Da li će imati uticaj na kvalitet hrane?					x		Nizak	Visok
	Da li će se rizik po zdravlje povećati ili smanjiti zbog štetnih materija?						x	Nizak	Nizak
	Da li će biti uticaja na zdravlje usled promena nivoa buke ili kvaliteta vazduha, vode i/ili zemljišta?								
	Da li će biti zdravstvenih uticaja zbog promena odlaganja otpada?								
	A do të ketë efekte shëndetësore për shkak të ndryshimeve në								

Dodatak 3: Obrazac za procenu uticaja na životnu sredinu

Klima i održivo okruženje	Da li će to uticati na emisiju gasova staklene bašte (ugljen-dioksid, metan, itd.)?	x	Nizak	Nizak	Bez specifičnog uticaja.
	Da li će uticati potrošnja goriva?	x	Nizak	Nizak	Bez specifičnog uticaja.
Kvalitet vazduha	Da li će se promeniti mešavina resursa koji se koriste za proizvodnju energije?	x			Bez specifičnih promena.
	Da li će biti razlike u ceni za ekološki prihvatljive proizvode?	x	Nizak	Nizak	Bez specifičnog uticaja.
Kvalitet vode	Da li će to uticati na emisiju zagađivača vazduha?	x	Nizak	Nizak	Nema uticaja na emisije zagađivača vazduha.
	Da li opcija utiče na kvalitet sveže vode?	x	Nizak	Nizak	Povećanje upotrebe SZB-ova za zaštitu bilja može potencijalno uticati na kvalitet svežih i

reciklaža	Da li će se promeniti načini kako se tretiraju ostaci?		x	Nizak	Nizak	Nizak	Bez uticaja.		
Korišćenje resursa	Da li će to uticati na mogućnosti reciklaže otpada?		x	Nizak	Nizak	Nizak			
	Da li opcija utiče na korišćenje obnovljivih resursa (riblji fond, hidroenergija, solarna energija, itd.)? Da li opcija utiče na korišćenje neobnovljivih resursa (podzemne vode, minerali, uglj, itd.)?		x	Nizak	Nizak	Nizak			
Stepen opasnosti po životnu sredinu	Da li će to uticati na mogućnosti opasnosti kao što su požari, širenje ili nezgode?		x	Nizak	Nizak	Nizak	Treba biti oprezni prilikom transporta SZB-a, jer to može uticati na potencijalne opasnosti kao što su požari, izlivanje ili nesreće.		
	Da li će to uticati na spremnost kada se događaju prirodne katastrofe?		x	Nizak	Nizak	Nizak	Predviđen je plan upravljanja krizom, stako se rizici mogu ublažiti.		
Biodiverzitet- raznolikost, flora i fauna	Da li je zaštita društva pogođena prirodnim katastrofama?		x	Nizak	Nizak	Nizak	Nema specifičnih uticaja.		
	Da li će biti uticaja na zaštićene ili ugrožene vrste ili područja u kojima žive? Da li će to uticati na veličinu ili veze između prirodnih područja?	x		Nizak	Nizak	Nizak	Može imati na retke biljne vrste.		Nema specifičnih uticaja.

Dodatak 4: Obrazac za procenu uticaja za osnovna prava

Dostojanstvo	Da li opcija utiče na dostojanstvo ljudi, njihovo pravo na život ili integritet osobe?				x				Nema direktnog ili negativnog uticaja.
Sloboda	Da li opcija utiče na pravo na slobodu pojedinaca?				x				Nema direktnog ili negativnog uticaja.
	Da li opcija utiče na pravo osobe na privatnost?				x				Nema direktnog ili negativnog uticaja.
	Da li opcija utiče na pravo na sklapanje braka ili osnivanje porodice?				x				Nema direktnog ili negativnog uticaja.
	Da li opcija utiče na pravnu, ekonomsku ili socijalnu zaštitu pojedinaca ili porodica?				x				Nema direktnog ili negativnog uticaja.
	Da li opcija utiče na slobodu misli, savesti ili veroispovesti?				x				Nema direktnog ili negativnog uticaja.
Lični podaci	Da li opcija utiče na slobodu izražavanja?				x				Nema direktnog ili negativnog uticaja.
	Da li opcija utiče na slobodu okupljanja ili udruživanja?				x	Nizak	Nizak		Nema direktnog ili negativnog uticaja, u stvari suprotno, poljoprivrednici će imati dodatne mogućnosti grupisanja.
	Da li opcija obuhvata obradu ličnih podataka?				x				Da, ali bez promena u

	podataka?					upravljanju i zaštiti ličnih podataka.
	Da li se garantuje pravo pojedinca na pristup, ispravljanja i protivljenja?	x				Da, ali bez promena u pravima pojedinaca.
	Da li je jasan način kako se lični podaci obrađuju i dobro štite?	x				Da, ali bez promena u upravljanju i zaštiti ličnih podataka.
Azil	Da li opcija utiče pravo na azil?		x			Ne utiče na prava na azil.
Imovinska prava	Da li će to uticati na imovinska prava?		x			Ne utiče na imovinska prava.
Jednak rodni tretman	Da li opcija čuva princip jednakosti pred zakonom? A e ruan opsioni parimin e barazisë përpara ligjit?		x			Ne pogađa slobodu za obavljanje biznisa.
	Da li ima šanse da određene grupe trpe direktno ili indirektno od diskriminacije (npr. bilo kakva diskriminacija po bilo kojoj osnovi kao što su pol, rasa, boja kože, etničko poreklo, nacionalna manjina, političko ili drugo mišljenje, godine ili seksualna orijentacija)?		x			Ne predviđa nikakvu promenu u pravima i jednakin mogućnostima za učešće žena i muškaraca.
	Da li opcija utiče na prava osoba sa invaliditetom?		x			Ne, otvoren je za sve grupe bez diskriminacije.
Prava dece	Da li opcija utiče u dečjim pravima?		x			Ne pogađa prava osoba sa invaliditetom.
Dobra administracija	Da li će postati još opterećujuće administrativne procedure?		x			Ne, na duži rok će olakšati procedure.
	Da li se utiče na način na koji		x			Sistem odlučivanja u

	administracija donosi odluke (transparentnost, proceduralno vreme, pravo na pristup dosijeu, itd.)?				administraciji ne pogađa direktno.
	Za krivično pravo i predviđene sankcije: da li su ugrožena prava optuženog?	x			Ne pogađa prava optuženog.
	Da li utiče pristup u pravdi?	x			Bez uticaja u pravdi.